KÜTAHYA ALTERNATİF TURİZM VİZYON BELGESİ

Zafer Kalkınma Ajansı Development Agency

T.C. KÜTAHYA BELEDİYESİ

ON7 CONSULTING

KÜTAHYA ALTERNATİF TURİZM VİZYON BELGESİ

Zafer Kalkınma Ajansı
Kütahya Belediyesi
ve
ON7 Consulting
İşbirliği ile

Hazırlayanlar
Doç. Dr. Canan TANRISEVER
Doç. Dr. Hüseyin PAMUKÇU

Kapak ve Mizanpaj
Ramazan YAŞAR

Proje Ekibi
Doç. Dr. Canan TANRISEVER
Doç. Dr. Hüseyin PAMUKÇU
Konuralp PİRİNÇÇİ
Mehmet ZENCİ / Proje Koordinatörü

Haziran 2021, Kütahya-Türkiye

GİRİŞ ve YÖNETİCİ ÖZETİ

Dünyada son yıllarda teknoloji ile beraber en hızlı gelişen sektör turizm sektörüdür. Turizme yapılan ve yapılacak olan yatırımlar ülkelerin sosyo ekonomik gelişmesine ciddi boyutta katkı sağlamaktadır. Dünyada 1.7 milyar kişi hizmet sektöründe çalışmaktadır. Turizm sektörü, petro-kimya ve otomotiv endüstrisinden sonra ihracat gelirlerinde dördüncü sırada yer aldığından "bacasız sanayi" olarak da tanımlanır.

Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de önemli bir gelir kaynağı olarak görülen turizm bölgelerarası gelişmişlik düzeyinin artırılmasında da önemli bir katkıya sahiptir. TR 33 Bölgesi (Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak ve Manisa) içerisinde yer alan Kütahya sahip olduğu yüksek turizm ve turistik ürün çeşitliliği potansiyeli ile gelişime açık bir şehirdir. Kütahya'da yerel yönetimlerin işbirliğinde turizm planlamaları yapılmaya başlanmıştır. Bu kapsamda Zafer Kalkınma Ajansı 2020 Teknik Destek Programı 6. Dönem Çağrısına (2020TD-06) Kütahya Belediyesi Kütahya Alternatif Turizm Vizyon Belgesi ve Ziyaretçi Yönetimi Eylem Planı Hazırlanması Eğitim ve Danışmanlığı projesi ile başvurmuştur. Bu kapsamda gerçekleştirilen projede aşağıdaki aşamalar takip edilmiştir.

- Kütahya'da Turizm Kaynaklarının Etkin Kullanımı ve Turizm Sektörünün Gelişimine Yönelik Faaliyetlerin Belirlenmesi Çalıştayı, 21-22 Haziran 2021 tarihleri arasında Kütahya Belediyesi Etüd Proje Müdürlüğü Toplantı Salonu ve Kütahya Belediyesi Konferans Salonu

Raporun Kapsamı

Kütahya'da Turizm Kaynaklarının Etkin Kullanımı ve Turizm Sektörünün Gelişimine Yönelik Faaliyetlerinin Belirlenmesi, Kütahya Alternatif Turizm Vizyon Belgesinin hazırlanabilmesi için Kütahya'daki paydaşların görüşü alınarak ve mevcut durum analiz edilerek bu rapor hazırlanmıştır.

Çalışma Yöntemi

Bu çalışma 3 aşamadan oluşmaktadır. Öncelikle 21-22 Haziran 2021 tarihinde Kütahya'da Turizm Kaynaklarının Etkin Kullanımı ve Turizm Sektörünün Gelişimine Yönelik Faaliyetlerinin Belirlenmesi çalıştayı düzenlenmiştir. Sonrasında Kütahya'nın bir turizm kenti olma yolunda potansiyel unsurlar, turizm ile ilgili yapılan etkinlik ve çalışmalar, uygulanan turizm türleri, tanıtımda öncelik verilmesi gereken unsurlar ve Kütahya'yı farklı kılan özellikler gibi konularda yüz yüze ve sanal ortamda eğitimler gerçekleştirilmiştir. 22 Haziran- 24 Ağustos tarihleri arasında ise 39 katılımcı ile yüzyüze 3 katılımcı ile de online ortamda görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin hepsi, katılımcıların da onayı alınarak kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler sonrasında yazıya aktarılmıştır. Görüşülenler görüşmelerin birebir paylaşılmalarını istemediklerinden betimsel analiz yerine raporda içerik analizine yer verilmiştir. Yurt içi ve yurt dışı uygulama örnekleri de incelenerek bu rapor hazırlanmıştır.

GÖRÜŞÜLEN KİŞİLER LİSTESİ

İsim	Soyisim	Kurum- Kuruluş	Unvan	Görüşme Tarihi
Gökhan	AKÇA	Dumlupınar Üniversitesi	Öğr. Gör. ve GUSED Yön. Krl. Bşk.	22.06.2021
Şahmurat	ARIK	Dumlupınar Üniversitesi	Profesör Doktor	22.06.2021
Cafer	KÜÇÜK	Kütahya Termal ve Sağlık Turizm Derneği	Başkan	23.06.2021
Yakup	KÜÇÜK	Huzur Termal	Müdür	23.06.2021
Ahmet	YILMAZ	Yoncalı Turizm Meslek Lisesi	Müdür Bas. Yard.	23.06.2021
Muhammed	ÖTER	Yoncalı MTAL	Koordinatör Md. Yrd.	23.06.2021
Hakan	GÖLPINAR	Milli Eğitim Md.	İl Md. Yrd.	23.06.2021
Adil	ÖZKAN	Kütahya Kültür ve Tanıtım Vakfı (KÜTAV)	Genel Sekreter	23.06.2021
Kerim	VURAL	Kütahya Kültür ve Tanıtım Vakfı	Muhasip	23.06.2021
Ali	KAYA	Kent Konseyi	Başkan	23.06.2021
Saadet	ÇAKIR	Kültür Md.	Proje Uzm. Restoretör	07.07.2021
Nejla	ZENGİN	Kültür ve Turizm M.	Uzman-Proje	07.07.2021
Mustafa	ÇAKIR	Kültür ve Turizm M.	Turizm Araştırma	07.07.2021
Mahmut	DENİZLİ	Kültür ve Turizm M.	Folk-Arş.	07.07.2021
Derya	DENİZLİ	Kültür ve Turizm M.	Folk-Arş.	07.07.2021
Bayram	YILDIZ	KÜSAD	Başkan	07.07.2021
Binnur	PEKTAŞ	KÜSAD	Bşk. Yrd.	07.07.2021
Mehmet	GÜRSOY	İznik Çini	Başkan	07.07.2021
Hasan	TURGUT	Kent Konseyi	Turizm	07.07.2021
Asena	EVİRGEN	Kent Tarihi	Müze	07.07.2021
İsmet	ÖZOTRAÇ	Kütahya TSO	Yön. Krl. Bşk.	07.07.2021
Hasan	ÖNCEL	Kütahya TSO	Yön. Krl. Bşk. Yrd.	07.07.2021
Salih	ÇETİNER	Kütahya TSO	Yön. Krl. Bşk. Yrd.	07.07.2021
Fatih	ALKIŞ	Kütahya TSO	Yön. Krl. Üyesi	07.07.2021
Salih Nafi	ALICI	Kütahya TSO	Genel Sekreter	07.07.2021
Mustafa	AKTAŞ	Kütahya YK	YK Üyesi	07.07.2021
Tolga	ESKİOĞLU	KÜTSO	YK Üyesi	07.07.2021
Yunus	GENÇ	PADOK	YK Üyesi	07.07.2021
Zekiye	KAYA	PADOK	YK Üyesi	07.07.2021
Sadık	ERİLBAYLI	Çiniciler Fotoğrafçılar ve El Sanatları Esnaf Odası Başkanı	Başkan	07.07.2021
Doğan	ŞAPCI	Sanatçı	Osmanlı- alaturka elmas restorasyon ustası	08.07.2021
İsmail	YİĞİT	Sanatçı	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	08.07.2021

Hamza	ÜSTÜNKAYA	Sanatçı	UNESCO yaşayan insan hazinesi	08.07.2021
Ümit	EFE	Gülümser Hatun Termal Otel	Önbüro Md.	08.07.2021
Vural	KAVUNCU	Kütahya Sağlık Bilimleri Üni.	Rektör	09.07.2021
Zafer	KURTULUŞ	Emek Çini	İş Veren- Usta	09.07.2021
Emme	ÇELİK	T.C. Kütahya Belediyesi Mustafa Hakkı Yeşil Kütüphanesi	Uzman	09.07.2021
Mustafa Kemal	ALTINSOY	Kütahya Güzel Sanatlar Derneği	Başkan	09.07.2021
Pınar	ADANALI	Alfamira Danışmanlık	Şirket Kurucusu	28.07.2021
Özgür	ERSOY	Eskişehir, Bilecik ve Kütahya	BTK Sorumlusu	28.07.2021
İsmail Volkan	YOLUÇ	Kütahya Valiliği	Proje Uzmanı	24.08.2021

Görüşmelerden 10 Önemli ve Vurgulanan Mesaj

1-Şehirde vizyon eksikliği var.

2-Birliktelik yok.

2-Lider yönetici eksikliği var.

4-Etkinlikler yapılıyor ama birbirinden habersiz.

5-Kurumlar arası iş birliği yok.

6-Herkes kendi ismini öne çıkarmaya çalıştığından şehrin çıkarları geri planda kalıyor.

7-Kütahya sahip olduğu potansiyeli ile eşsiz bir şehir.

8-Kültürel kaynaklar korunmuyor.

9-Turizm konusunda bilinçsiz.

10-Diğer şehirleri kıskanmaktan ve kendimizi kıyaslamaktan bir şey yapamıyoruz.

Yeni Trendler

Yarının turizm dünyasında kitle turizmi ve 5 yıldızlı otel tatilleri eski gücüne kısa dönemde (en az 5 yıl) dönemeyeceği düşünülmektedir. Ayrıca salgının tüketici davranışlarına kalıcı etkisinin olacağı ve yurt içi turizm hareketlerinin önemli bir rol oynayacağı belirtilmektedir. Bu kapsamda her bölgenin potansiyeli çerçevesinde yeni seyahat trendlerine odaklanması gerektiği belirtilmektedir.

1-Sağlık Turizmi

Sağlığın ne kadar kıymetli olduğunun çok daha iyi anlaşıldığı pandemi sürecinde sağlık turizmi büyük önem kazandı. Gezginler sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazanmak, zihinsel ve fiziksel güçlenme ve yenilenmeye yoğunlaşacağı sağlıklı yaşam otellerine büyük ilgi göstermeye başladı (URL-1).

2-Doğaya Dönüş

Modern dünyanın getirdiği her şeye yetişme telaşı, bitmeyen hareket hali son yıllarda daha çok mola alma ihtiyacını doğurdu. Şehirden uzaklaşma, doğaya dönüş seyahat trendleri arasında kendine daha çok yer bulmaya başlamışken pandemi ile doğa tatilleri bir numaraya yerleşti. Kalabalıklardan uzaklaşmak, izole olmak, doğayla bütünleşmek, mahremiyet arzusu önümüzdeki yıllarda da büyük önem taşıyacak. Doğa içerisindeki az odalı oteller daha çok tercih edilecek (URL-1).

3-Karavan Seyahatleri

Kendi evini yanında götürmek hiç bu kadar kıymetli olmamıştı. Hijyen beklentilerinin en üst seviyeye ulaştığı “yeni normal” ile birlikte gezginlerin en güvendikleri yer yine kendi düzenleri oluyor. Karavan tatilleri istediğiniz yerde konaklama, dilediğiniz yerde güne başlama özgürlüğü verirken; başkaları ile temastan kaçınmak, filtresiz bir şekilde doğayla baş başa kalmak için gezginlere harika bir fırsat sunmaktadır (URL-1).

4-Glamping

Her ne kadar son yıllarda adından sıkça söz edilmeye başlansa da “glamping” tatillerinin gerçek yükselişinin salgından sonra gerçekleşeceği beklenmektedir. Hem doğada olmak hem de alıştığı lüksten vazgeçmek istemeyen gezginler konforlu kamplara ilgi duymaya başlamıştır. Kamp tatillerini yeniden tanımlayan; her türlü konfor ve lüksü sunabilen glamping adresleri gelecek yıllarda seyahat trendleri arasında hep üst sıralarda olması beklenmektedir (URL-1).

5-Temassız Teknoloji

Pandemi ile beraber değişen ve yerleşmesi beklenen alışkanlıklardan biri de temassız teknoloji kullanımıdır. Geçmişte daha seyrek kullanılan bu teknoloji sadece ofise giriş çıkışlar ya da ödemeler noktasında değil seyahatlerde de temastan kaçınmak için sıkça kullanılmaya başlanmıştır. Uzmanlar mobil check in gibi alışkanlıkların yakın zamanda çok daha yaygın hale gelmesini beklemektedir. Uzmanlar ayrıca açık büfe seçenekleri gelecekte devam etse de artan bilinçle birlikte yiyecek israfının azalabileceğini söylemektedir (URL-2).

6-Ekolojik seyahat

Dünya üzerindeki tüm aktivitelerin çevreye bıraktığı birtakım olumsuz etkiler bulunmaktadır. Bu etkilerin geleceği nasıl tehdit ettiği her geçen gün daha çok fark edilmektedir. Pandemi süreci boyunca özellikle seyahat severler, seyahat kavramının çevreye olan etkilerini inceleme fırsatı elde etmişlerdir. 2020 yılında gezginler, seyahatin çevreye olan etkilerini azaltmak için tatillerini buna göre planmaya başlamıştır. Karbon ayak izini azaltmak, daha ekolojik bir anlayışla seyahat etmek önem kazanmıştır. Sadece ulaşım tercihlerinde değil, konaklama ve ulaşım tercihlerinde de çevreyi önemseyen tercihler ön plana çıkmıştır (URL-3).

7-“Otelsiz tatil, minimalist tesis!”

Büyük ve kalabalık oteller “out”, daha sakin butik oteller, otonom ruhlu bungalov ve villalar “in”. Otel gibi büyük kapasiteli konaklama işletmelerinden, butik otel gibi daha ufak çaplı, villa ve bungalov gibi daha özerk konaklama işletmeleri türlerine yönelik bir talep oluşmaktadır. Hatta talepte, Antalya destinasyonu için azalış Muğla destinasyonu için ise artış yaşanmaktadır. Bu durumun, daha çok küçük çaplı tesisleri bünyesinde barındıran destinasyonlara yönelik talebi arttırabileceğini göstermektedir (Tekin, Turhan, Pamukçu ve Turhan, 2020: 39-40).

Bahsedilen bu turizm trendleri ile seyahate çıkan turistin belli başlı turizm türleri kapsamında gerçekleştirilen turistik etkinliklere de önem vereceği düşünülmektedir. Örneğin; doğa turizmi tarımsal turizm, ekoturizm, kırsal turizm, yayla turizmi, macera turizmi, kamp/çadır turizmi, dağ turizmi, kültürel miras turizmi, kuş gözlemciliği, gastronomi turizmi, fotoğrafik turizm, mağara turizmi vb. turizm türlerinin etkinlikleri sürdürülebilir turizm ilkeleri çerçevesinde sürekli organize edilebilir. Bu türlerin hemen hepsi Kütahya bölgesinde de rahatlıkla yapılabilir.

TURİZM İŞLETME BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİ

S.No	Tesis Adı	Sınıf	Oda	Yatak	Adresi	Tel:	Faks veya E-Posta:
1	Hilton GardenInn	****	121	242	Servi Mah. Atatürk Cad. No: 21 KÜTAHYA	0274 229 5555	0274 216 6000
2	Yoncalı Nehir Termal Otel&SPA	****	62	124	Yoncalı Kaplıcaları 6. Yonca Sok. No:7 Değirmendere Mevkii Yoncalı / KÜTAHYA	0274 249 4747	0274 249 4745 nehirtermalotel@gmail.com
3	Gülümser Hatun Termal Otel & SPA	****	68	136	Yoncalı Mah. Afşinbey Cad. No:30 Yoncalı / KÜTAHYA	444 43 16	0 274 250 00 55 rezervasyon@gulumserhatuntermal.com.tr
4	Yoncalı Termal Otel&SPA	****	73	152	Yoncalı Mah. Kütahya Cad. No:45	0274 249 44 44	info@yoncalitermalspa.com.tr
5	Q Tahya Otel	***	35	70	Yıldırım Beyazıt Mah. Atatürk Bul. No: 56 KÜTAHYA	0274 226 2010	0274 226 2550 info@qtahyaotel.com
6	Gediz GDZ Otel	***	48	96	Uluoymak Mah. Nakipoğlu Cad. No:30/12 GEDİZ	0274 413 0413	0274 413 0415 info@gdzotel.com
7	ES Termal Otel	***	25	50	Yoncalı Kaplıcaları Evliya Çelebi Cad. No:50 KÜTAHYA		0274 274 0606 info@estermal.com
8	Hotaş Otel	**	65	122	Servi Mah. Akabe Sok.No : 5 KÜTAHYA	0274 224 8990	0274 224 2024 bilgi@hotashotel.com.tr
9	Erbaylar Otel	**	30	60	Afyon Caddesi No:16 KÜTAHYA	0274 223 6960	0274 223 3403
10	Altıntaş Akpınar Otel	**	25	48	Cumhuriyet Mah. Fatih Sultan Mehmet Blv. No:2 Altıntaş/ KÜTAHYA	0274 311 2646 - 0543 304 0538	akpinarotel43@gmail.com
11	Yoncalı Huzur Apart Otel	Müstakil Apart Otel	33	75	Derman Sok. No : 14 Yoncalı Kap. Yoncalı / KÜTAHYA	0274 249 4169	0274 249 4588 huzur@huzurtermal.com
12	Ecrin Apart Otel	Müstakil Apart Otel	21	42	Bozbay Mah. Milli Egemenlik Cad.No:52/A Altıntaş/ KÜTAHYA	0274 311 2662 - 0554 568 8336	0541 311 2662
			606	1.217			

TURİZM İŞLETME BELGELİ DİĞER TESİSLER

Tesisin Adı	Adresi	Belge Sahibi	Tesisin Sınıfı ve Türü	Tesisin Kapasitesi
Güral Ocakbaşı	Zafertepe Mevkii Afyonkarahisar Yolu 8 km.	Ahmet Nuri Temizerler	1.Sınıf Lokanta	135 kişilik yemek salonu- 80 kişilik açık yemek alanı
Nora Live	Gastronomi Tesisi	Beyoğulları Tur.Gıda İnş. San. ve Tic. Ltd.Şti.	Gastronomi Tesisi	201 Kişilik Yemek Salonu, 115 Kişilik Açık Yemek Alanı
Zafer Havalimanı İç-Dış Hatlar Terminali	Zafer Havalimanı Terminal Binası Kuyucak Mevkii Altıntaş	IC İçtaş Zafer Uluslararası Havalimanı Yat. ve İşl.A.Ş.	Özel Tesis	Oturma Dinlenme Salonları, Yeme İçme Üniteleri (3 Adet), Satış Üniteleri (3 Adet), 88 binek araç-10 otobüs kapasiteli otopark

Kütahya ilinde ilçe bazlı turist sayıları ve kalış süreleri ile ilgili bazı veriler aşağıda verilmektedir

2020 YILI BELEDİYE BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİ İSTATİSTİKLERİ (KÜLTÜR TURİZM BAKANLIĞI) TESİSE GELİŞ SAYISI

	Tesise Geliş Sayısı			Geceleme			Ortalama Kalış Süresi			Doluluk Oranı (%)		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
Kütahya	676	164 650	165.326	1.535	426.904	428.439	2,27	2,59	2,59	0,10	28,94	29,04
Domaniç	5	625	630	11	1.365	1.376	2,20	2,18	2,18	0,11	14,04	14,16
Emet	-	16.102	16.102	-	39.163	39.163	0,00	2,43	2,43	0,00	27,75	27,75
Gediz	28	2.586	2.614	139	10.686	10.825	4,96	4,13	4,14	0,11	8,25	8,35
Merkez	615	43.099	43.714	1.329	86.543	87.872	2,16	2,01	2,01	0,29	19,08	19,38
Simav	28	89.371	89.399	56	257.250	257.306	2,00	2,88	2,88	0,01	42,71	42,72
Tavşanlı	-	6.522	6.522	-	17.441	17.441	0,00	2,67	2,67	0,00	16,15	16,15
Altıntaş	-	1.567	1.567	-	1.577	1.577	0,00	1,01	1,01	0,00	20,86	20,86
Hisarcık	-	4.370	4.370	-	10.030	10.030	0,00	2,30	2,30	0,00	69,65	69,65
Pazarlar	-	176	176	-	1.894	1.894	0,00	10,76	10,76	0,00	35,07	35,07
Şaphane	-	232	232	-	955	955	0,00	4,12	4,12	0,00	26,53	26,53
TR33 Bölgesi	**8.133**	**754.002**	**762.135**	**15.983**	**1.482.735**	**1.498.718**	**1,97**	**1,97**	**1,97**	**-**	**-**	**-**
Türkiye	**2.431.894**	**12.264.130**	**14.696.024**	**6.807.138**	**23.686.771**	**30.493.909**	**2,80**	**1,93**	**2,07**	**4,84**	**16,84**	**21,68**

2020 YILI TURİZM İŞLETME BELGELİ KONAKLAMA TESİSLERİ İSTATİSTİKLERİ (KÜLTÜR TURİZM BAKANLIĞI)

	Tesise Geliş Sayısı			Geceleme			Ortalama Kalış Süresi			Doluluk Oranı (%)		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
Kütahya	1.884	40.825	42.709	5.041	66.080	71.121	2,68	1,62	1,67	1,20	15,70	16,90
Gediz	9	3.806	3.815	18	4.369	4.387	2,00	1,15	1,15	0,05	12,64	12,69
Merkez	1.833	35.187	37.020	4.977	58.556	63.533	2,72	1,66	1,72	1,41	16,58	17,99
Altıntaş	42	1 832	1.874	46	3.155	3.201	1,10	1,72	1,71	0,14	9,53	9,66
TR33 Bölgesi	16.777	519.058	535.835	39.606	922.591	962.197	2,36	1,78	1,80	-	-	-
Türkiye	5.936	259.740	265.676	13.695	544.487	558.182	2,31	2,10	2,10	0,50	20,05	20,55

TURİZM İŞLETME BELGELİ TESİSLER

	2018	2019	2020
Tesis Sayısı	12	11	11
Oda Sayısı	628	581	581
Yatak Sayısı	1.261	1.167	1.167

TURİZM YATIRIM BELGELİ TESİSLER

	2018	2019	2020
Tesis Sayısı	5	3	3
Oda Sayısı	494	279	279
Yatak Sayısı	1.170	678	678

YILLARA GÖRE BELEDİYE BELGELİ TESİSLER

	2018	2019	2020
Tesis Sayısı	63	66	72
Oda Sayısı	2.022	2.345	2.434
Yatak Sayısı	5.551	6.706	6.884

TURİZM VE BELEDİYE BELGELİ TESİSLERİN GECELEME İSTATİSTİKLERİ

Yıllar	2018	2019	2020
Turizm Belgeli	141.595	112.242	71.121
Belediye Belgeli	301.787	423.884	428.439
Toplam	443.382	536.126	499.560

TURİZM VE BELEDİYE BELGELİ TESİSLERİN GECELEME İSTATİSTİKLERİ

	2018		2019		2020	
	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı	Yerli	Yabancı
Turizm Belgeli	132.325	9.270	66.080	5.041	103.628	8.614
Belediye Belgeli	298.861	2.926	426.904	1.535	415.854	8.030
Toplam	431.186	12.196	492.984	6.576	519.482	16.644
Genel Toplam	443.382		536.126		499.560	

YILLARA GÖRE TURİZM SEYAHAT ACENTASI SAYISI

2018	2019	2020
32	34	34

YILLARA GÖRE MÜZE ZİYARETÇİ SAYILARI

Müze Müdürlüğüne Bağlı Müzeler	2018	2019	2020
Arkeoloji Müzesi	21.655	22.350	5.451
Çini Müzesi	11.790	10.006	3.856
Kossuth Müzesi (Ücretsiz)	17.652	17.555	6.301
Aizanoi Ören Yeri	24.064	29.981	18.404
Toplam	**75.161**	**79.892**	**34.012**

TAŞINMAZ KÜLTÜR VARLIĞI SAYISI

Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlığı	Adet
Askeri Yapılar	7
Dinsel ve Kültürel Yapılar	493
İdari Yapılar	1
Sivil Mimarlık Örnekleri	1002
Endüstriyel Yapılar	3
Doğal Anıtlar	181
Arkeolojik Sit Alanı	323
Kentsel Sit Alanı	5
Tarihi Sit Alanı	13
Doğal Sit Alanı	19
TOPLAM	**2.047**

TAŞINIR KÜLTÜR VARLIĞI SAYISI

Taşınır Kültür Varlığı	Adet
Arkeolojik Eser	24.342
Etnografik Eser	4.028
Sikke	26.584
Mühür	40
Sikke Kalıbı	5
Fosil	28
TOPLAM	**55.027**

KATILIM SAĞLANAN FUAR ve TANITIM GÜNLERİ (Son 5 yıl)

1- İstanbul Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı (EMİTT)
2- Travel Turkey İzmir Turizm Fuarı
3- Ankara Ege İlleri Tanıtım Günleri
4- Antalya Dünya Sağlık Spor ve Kongre Fuarı (HESTOUREX)
5- Van Turizm ve Seyahat Fuarı
6- ITB Berlin Fuarı
7- Somut Olmayan Kültürel Miraslarımızın konu edildiği "Gelenekten Geleceğe Kültür Miraslarımız" tanıtım günleri
8- Bursa Anadolu Günleri
9- İzmir Alsancak Tren Garı "Çini Festivali"
10- Ankara Ankara Ticaret Odası "Travel Expo Turizm Fuarı"

Not: Genellikle EMİTT, Travel Turkey ve Ege İlleri Tanıtım Günlerine katılım sağlanmakta, diğer fuar ve tanıtım günlerine ise o sene için alınan kararlar doğrultusunda iştirak edilmektedir.

KÜTAHYA'NIN ÇİNİ HAFIZASI

"Osmanlı döneminde İznik'ten sonra en önemli seramik üretim merkezi olan Kütahya, çevresindeki zengin kil yatakları nedeniyle Frig, Hellenistik, Roma ve Bizans dönemlerinde de yoğun biçimde seramik üretimine sahne olmuş ve bu sanatı, geleneksel yöntemleriyle günümüze dek yaşatmış bir kenttir.

Türk çinicilik tarihi açısından önemli bir yere sahip olan Kütahya'da Beylikler ve erken Osmanlı dönemi üretimi konusunda yapılan araştırmalar henüz yetersiz olsa da buradaki çinicilik etkinliğinin İznik'le belirli bir paralellik gösterdiği, son zamanlarda anlaşılmaktadır. Kütahya'nın en erken tarihli çinileri 1377 tarihli Kurşunlu Cami minare şerefesindeki tek renk sırlı tuğlalar ve günümüzde Kütahya Çini Müzesi olarak kullanılan Germiyanoğlu II. Yakup Bey İmaretinin 1428 tarihli türbesinde, sanduka ve zemin döşemesinde kullanılan çinilerdir. Kütahya çiniciliği, bu tarihlerden günümüze dek, değişik yoğunluk ve biçimlerde sürmüş, 17. ve 18. yüzyıllarda en yetkin örneklerini vermiş, 18. yüzyılın ikinci yarısından sonra bir gerileme dönemine girmiş, ancak 19. yüzyıl sonlarında yeniden gözlenen canlanma ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında sağlanan devlet desteğiyle bu zengin geleneğin günümüze aktarılması mümkün olabilmiştir.

Bir "saray sanatı" olarak nitelendirilebilecek İznik çiniciliğiyle, bir "halk sanatı" sayılan Çanakkale çiniciliği arasında bir çizgide, bir "kent sanatı" olarak gelişen Kütahya çiniciliği, gerek mimari dekorasyon malzemesi, gerekse gündelik kullanım eşyası üretiminde çok zengin bir ürün yelpazesine ulaşmış ve yaygınlığıyla olduğu kadar sürekliliğiyle de Osmanlı sanatı mozaiğini oluşturan en önemli parçalardan biri olmuştur" (Pera Müzesi, 2021).

Çinilerde genellikle kullanılan motifler aşağıdaki gibidir.

HALİÇ İŞİ

17. yüzyıl Osmanlı çinicilik sanatında mavi–beyaz çinilerde çok ince kıvrık dallar, bunlar üzerinde hataîlere ve küçük çiçeklere rastlanır. Haliç işi diye bilinirler.

AB-I REVAN

Kalpteki ferahlık...Beyaz zemin üzerine su çiçeklerini andıran mavi desenlerle işlenmiştir, hayatı mutluluğu sevinci kederi kısacası her duyguyu yansıtır.

YILDIZ GEÇMELER

İlk Osmanlı çinileri arasında mavi–beyaz süslü çiniler en önemli dönemini oluşturur. Zemin mavi ile boyanmış, örnekler beyaz olarak yapılmıştır. Motiflerde Selçuklu camilerinin geometrik yıldızlı geçmeleri, motifler de katılmıştır.

KAPTAN-I DERYA

Osmanlı çini sanatçıları özellikle doğadan, günlük hayattan esinlenmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nun zafer temsili gemiler de İstanbul'un günlük hayatı ile bütünleşmiş parçalardı. Bu nedenle onları yüksek tasarım çizgileriyle, ahenk ve zerafet içinde çiniyi sanata dâhil ettiler.

SELÇUK ZİNCİRLERİ

Selçuk dönemi eserlerindendir. Zemin mavi ile boyanmış, örnekler beyaz olarak yapılmıştır. Motiflerde Selçuklu camilerinin geometrik zincir geçmeleri, de katılmıştır. Günümüze uyarlanan halat zincirini de bunların arasında sayabiliriz

LALELERİN DANSI

16. Yüzyıl'da Çini atölyelerinin büyük bir teknik başarısı olan kabarık parlak mercan kırmızısının çinilerde kullanılması gerçekleşti. Firûze, mavi, koyu bir tatlı yeşil, kırmızı, açık lâcivert, beyaz ve bazen görülen siyah olarak yedi rengin, bu çinilerde sır altına tatbiki, dünya çini sanatında benzeri görülmemiş bir teknik gelişmedir.

DEVR-İ ÂLEM

Bu devir çinilerinde kullanılan motiflerde, karanfil, sümbül, lâle, şakâyık, nar çiçeği, bahar yani çiçek, açmış erik ve kiraz dalları ile, tamamıyla naturel örnekler hâkimdir. Hançer gibi kıvrılan iri yeşil yapraklar, çiçeklerin arasını doldurmaktadır…

ÇEŞM-İ GÜRYAN

Çeşm-i Giryân; ağlayan göz. Evrendeki yeryüzü, güneş ve ay uymunu temsilen üçlü bir denge içinde, bu üç üzüm salkımı çini karo içine titizlikle işlenmiştir.

LALEZAR

Lalezar; lale bahçesi, sarmaşık laleler. Laleler şıklığı ve zerafetiyle çini sanatının vazgeçilmezi.

NAF-I ŞEB

Nâf-ı Şeb; Gece yarısı... Gece ışıklarının çini sanatındaki dansı. Doğadaki tüm ışıkların çiniye yansıması

Aşağıdaki tablo Zafer Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanan Kütahya Çinisi Sanatçılar Kataloğundan yazarlar tarafından uyarlanmıştır.

Ad-Soyad	Uzmanlık	Özelliği
Abdurrahman Yıldız	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini ve Seramik Sanatçısı	➢ "Osmanlı Saray Sanatında Çini" üzerine de özel bir çalışması bulunmaktadır. ➢ Eskişehir'de Saray Sanatında Çininin Tarihi Serüveni adlı bir etkinlik gerçekleştirmiştir. ➢ Çini ile gümüşü birleştirerek yeni eserler ortaya koymaya devam eden Abdurrahman YILDIZ çalışmalarını Sarı Konak Kültür Evi'nde sürdürmektedir.
Ali Buzkan	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	➢ Henüz 12 yaşındayken tanıştığı Çini sanatında ilerlemesine Mehmet YILDIRIM vesile olmuştur. ➢ İlk başarısı; Altın Fırça Çini Eser Yarışması'nda, çark torna dalında elde ettiği tasarım birinciliğidir. ➢ Kendine ait atölyesinde, kabul ettiği stajyer öğrencilerle çalışmalarını yürüten sanatçı yurtiçi ve yurtdışında sergilere katılım göstermektedir.
Ali Yılgın	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	➢ Çini sanatında çark torna üzerinde uzmanlaşmıştır. ➢ Çini sanatının Kütahya dışında tanınması ve yaygınlaşması için çalışmalarını sürdüren Ali YILGIN, bu kapsamda farklı illerde atölye çalışmaları yürütmektedir.
Arif Dönmez	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	➢ Kendine ait özgün desen ve tasarımlarla Çini üreten sanatçı, Kütahya Belediyesinin düzenlediği Çini Eserleri Yarışmasında, birincilik ve ikincilik ödüllerine layık görülmüştür. ➢ 2014-2015 ve 2016 yılları Kültür ve Turizm Bakanlığı Devlet Türk Süsleme Sanatları Sergisinde de ödül kazanmıştır.
Burak Yıldırım	Seramik Sanatkârı	➢ 2010 yılında düzenlenen Kütahya Porselen 40.Yıl Seramik Yarışması'nda İkincilik Ödülüne layık görülmüştür. ➢ Akademik kariyerine devam etmektedir.
Demet Doyduk	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	➢ 2001 yılında "Demet Çini" atölyesini kurmuştur. ➢ Kütahya ➢ Halk Eğitim Merkezinde usta öğreticilik yapmaya devam etmektedir.
Doğan Şapçı	Osmanlı-Alaturka Elmas Restorasyon Ustası	➢ Birçok ünlü isme elmas takılar imal ederek hem Kütahya'yı hem de bu sanatı bir marka olarak duyurmuştur. ➢ Osmanlı takıları üzerine ve antik restorasyon üzerine araştırma ve geliştirme çabaları olmuştur.
Emin Çukurcalıoğlu	Kültür ve Turizm Bakanlığı Geleneksel	➢ Eserlerinde geleneksel Osmanlı ve Selçuklu motifleri kullanan sanatçı, Çini üzerine portre resim, desen ve minyatür çalışmaları üzerine yoğunlaşmaktadır.

	El Sanatları Sanatkârı	
Emine Peker	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	- Kendine has yorumu ile özgün çalışmalarının yanı sıra klasik ve geleneksel tarz çalışmaları ile Çini sanatında pek çok ilke imzasını atmıştır. - 1988 yılında Fettah Çini Atölyesi'ni kurmuştur. - Geliştirdiği özel teknikle bulaşık makinesine ve mikrodalga fırına girebilen Çini yemek takımları üretmektedir. - Sanatsal, sürdürülebilir ve katma değeri yüksek ürünlerle Türkiye'yi yurtdışında temsil etmektedir.
Erol Ufuk	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	- Eski İznik Çinileri ve Kütahya tek kalem çalışmalarını yakından inceleyerek çalışmalarına yansıtmıştır. - Türk Çini Sanatını kültürel bir miras olarak evlerimize taşımaktadır. - Sanatçı, geçmişte "Kaşi" olarak adlandırılan duvar Çinileri ile "Evani" olarak adlandırılan tabak, kâse, vazo vb. seramik ürünlerin yeniden bu adlarla anılması için de çalışmalarını sürdürmektedir.
Fahri Çetinkaya	Çini ve Seramik Sanatçısı	- Büyük ebatlı Çinilere Piri Reis'in haritalarını farklı renk ve süslemelerle aktarmıştır. - Ürettiği eserlerin yüzyıllarca dayanabilmesi için 'Kristal Mat Sırça' tekniğini geliştirmiş ve eserlerini bu teknikle kaplamıştır. - Matrakçı Nasuh, Bilge Kağan ve Bilge Tonyukuk yazıtları gibi büyük ebatlı Çini koleksiyonu oluşturmuştur. - Osmanlı'nın 40 Çılgın Projesi adı altında, II. Abdülhamid Han zamanında planlanan ama gerçekleştirilemeyen projeleri Çini eserlere aktarmıştır.
Gülseren Üstünkaya	Çini sanatkârı	- ÜSTÜNKAYA ailesinin son Çini sanatkârıdır. - Sanatçı, eserlerinde babası Hamza ÜSTÜNKAYA gibi sık ve simetrik kompozisyonlara sahip karakteristik Kütahya Çini desenlerini tasarlayıp uygulamaktadır.
Halil Sadi Yardım	Çini sanatkârı	- Hisar Çini adı altında üretim yapan sanatçı yurtiçi ve yurtdışı pazarında sanatseverler tarafından ilgiyle takip edilmektedir.
Hamza Üstünkaya	Kültür ve Turizm Bakanlığı sanatçısı (UNESCO yaşayan insan hazinesi)	- Kütahya Çiniciliğinin en müstesna tasarımcılarından feyz almıştır. - 1975 Çini yarışmasında Hakkı ERMUMCU ve onun ustası olan Ahmet GÜREL'in ardından hem tabak hem de pano dalında üçüncülük derecesini elde etmiştir. - Rölyef ve iğne ile kazıma dekorlarını ilk defa uygulayan ÜSTÜNKAYA, Kütahya Çini sanatına yenilikler kazandırmaktadır.

Hasan Kayış	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	➢ Özellikle Kütahya ve İznik Çinilerinde kullanılan geleneksel desenleri, tahrir ve boyama tekniğini ustalıkla kullandığı birçok eseri bulunmaktadır. ➢ Yurt içinde birçok sergi düzenleyen sanatçı, çalışmalarına Kütahya'daki atölyesinde devam etmektedir.
Mehmet Hüseyin Karaca	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	➢ Genel olarak büyük objeler üzerine uzmanlığı bulunan sanatçının, hazırladığı başlıca ürünler; şekerlik, vazo, kavanoz, şamdan, ibrik ve güğüm olarak sıralanabilmektedir. ➢ Belçika ve Lüksemburg Türk Kültür Günleri'ne katılarak Çini sanatının yurtdışında tanıtılmasına katkı sağlamıştır ➢ Sakarya Büyükşehir Belediyesi Geleneksel Sanatlar İhtisas Merkezi'nde çamur şekillendirme ve torna hocalığı yapmaktadır.
İbrahim Kurtul	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	➢ Grafik, kaligrafi ve tasarım alanında tüm desenleri boyayabilme yeteneğine sahiptir.
İbrahim Özçelik	Çini Sanatçısı	➢ 1997 yılında I. Uluslararası Kütahya Kültür ve Turizm Festivali kapsamında 'KÜTAV' tarafından düzenlenen Çini yarışmasında Vazo dalında birincilik ödülü almıştır. ➢ Osmanlı döneminde İznik'te yapılmış Çini ve plakalarda görülen Türk gemi motifleri üzerine çalışmıştır.
İsmail Hakkı Ertan	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	➢ Çark torna ustalığı hariç tüm alanlarda faaliyet gösteren sanatçı, bugünün teknolojisi ile üretim yaparak 200 kişiyi istihdam etmektedir. ➢ 12 yıl Çiniciler Odası Yönetim Kurulu Üyeliği ve Kütahya Tanıtım Vakfı üyeliği yapmıştır. ➢ 35 yıldır Çini sanatı ile uğraşan İsmail ERTAN'ın karma, kişisel ve tanıtım sergisi olmak üzere toplam 56 sergisi bulunmaktadır.
İsmail Yiğit	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	➢ Ortaya koyduğu eserlerde kendine özgü Çini hamurunu kullanan sanatçı, Endülüs, Selçuklu ve Osmanlı Çini sanatından aldığı ilhamı eğitimin de verdiği katkı ile sanatına uyarlamaktadır. ➢ Kendine özgü olan İpek matı sır reçetesini eserleri üzerinde sıraltı tekniği ile kullanmaktadır.
Kadir Eskiyolcu	Çini Sanatçısı	➢ Küçük yaştan itibaren dekorlama ve boyamaya ilgi duyan sanatçı, 12 yaşında Samur işçiliğine başlamıştır. ➢ 2000'li yıllarda minyatüre olan ilgisi azalınca mavi, beyaz ve renkli desene geçiş yaparak laleler üzerinde çalışarak Balıklı Lale, Kelebekli Lale, Gözlü Lale gibi doğaçlama eserler üretmiş ve kendi tarzını geliştirmiştir. ➢ 2012 yılında 7. Altın Eller Geleneksel El Sanatları Festivali'ne, 2014 yılında ise Azerbaycan'da düzenlenen Türkiye Kültür Haftasına katılım göstererek ülkemizi yurtiçi ve dışında başarıyla temsil etmiştir.

Mehmet Gürsoy	Kültür ve Turizm Bakanlığı sanatçısı (UNESCO yaşayan insan hazinesi)	➢ İznik Çini Sanatını yeniden yorumlayıp hayata geçiren dünyaca ünlü GÜRSOY, 35 yıldır bu sanatı icra ederek, İznik Çiniciliğinin yeniden doğuşunda önemli rol oynamıştır. ➢ Bu sanatın tarihsel gelişiminde kaybolan orijinal renkleri ve altyapıyı uzun araştırmalar sonucunda yeniden hayata geçirmiştir. ➢ 1986 yılında düzenlenen Uluslararası Çini Sempozyumunda Vazo ve Tabak dalında birincilik, Pano dalında ikincilik kazanmıştır.
Mehmet Koçer	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	➢ Altın Çini Üretim Sorumlusu olarak görev yapmakta olan sanatçı, meslek hayatı boyunca birçok projeye imza atmıştır. Bunlardan bazıları; Ankara Kocatepe Camii, Umman Sarayı Çinileri, Amasya Şehzadeler Müzesi Çinileri ve diğer tezyinatları, Hatay Nebatat Müzesi Çini tasarımları, Ankara Hamdi Akseki Çini tasarımları, Eskişehir Türk Dünyası Bilim Kültür Sanat Merkezi Çini, mimari tasarım ve uygulamaları ile Kütahya Saat Kulesi Çini tasarımlarıdır. ➢ Sanatçının laleler üzerine hazırladığı 66 türden oluşan "lalelerimiz" koleksiyonu İstanbul Belediyesi'nin himayesinde Altunizade'de sergilenmiştir.
Mehmet Yıldırım	Kültür ve Turizm Bakanlığı seramik sanatçısı	➢ Çini ve seramik alanında çekilen birçok belgesel ve TV programına konuk olan Mehmet YILDIRIM başta Hindistan olmak üzere; Macaristan, Fransa, Umman, Almanya, Avustralya, Belçika, Lüksemburg ve Güney Afrika'da Çark Torna gösterileri düzenleyerek Çini ve seramiğin tanıtımına katkı sağlamıştır. ➢ 2017 yılında İran'da düzenlenen ve 33 İslam ülkesinin katılımıyla gerçekleşen "İslam Sanatları, Zanaatları ve Yaratıcılık Festivali'nde dünya birinciliği ödülüne layık görülmüştür. ➢ Efsane Mehmet lakabı ile anılan sanatçı halen Çark Torna ve Çini Sanatını dünyanın dört bir köşesinde tanıtarak ahilik kültüründe usta yetiştirmeye devam etmektedir.
Metin Tunca	Kültür ve Turizm Bakanlığı Sigrafitto Sanatçısı	➢ 2007 yılından itibaren İtalyanca 'kazınmış' anlamına gelen ve bir astar kazıma tekniği olan Sigrafitto sanatı ile ilgilenmeye başlamış, 4 yıl boyunca hazırladığı 53 eserle 2010 yılında Türkiye'nin ilk kişisel Sigrafitto sergisini Kütahya'da açmıştır. ➢ Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından takdir edilerek 2011 yılında Sigrafitto Sanatçısı unvanı verilmiştir ve bu alanda unvan alan ilk isim olmuştur.

Mustafa Kerkük	Çini Sanatçısı	↓ Ürünlerini eski yöntemlerle; topraktan elde ettiği boyalar ve eşek yelesinden yaptığı fırçalarla boyamaktadır. ↓ İki farklı firma adı altında üretim yapan sanatçı "Elhamra Çini" ile ailesinden miras kalan Çini desenlerini bozmadan günümüze taşırken, "Mustafa Kerkük Klasik Kütahya Çinileri Koleksiyonu" adıyla da kaybolmaya yüz tutan Kütahya desenlerini düzenleyip, yeni tasarımlarla sanatseverlerin ilgisine sunmaktadır.
Nurcan Orman	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	↓ Alanya Halk Eğitim Merkezi'nde usta öğreticilik yapmakta ve Nurcan Art Gallery ismindeki kendi atölyesinde sanatını icra etmektedir.
Nurullah Özçelik	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	↓ Ağırlıklı olarak klasik Kütahya ve İznik Çinisi üzerine çalışan sanatçı, 2015 yılında emekli olmuştur. ↓ Özel tasarımlar üreterek mesleğine devam etmektedir.
Ömer Barın	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	↓ 25 yıllık çalışma hayatı boyunca 4 kalfa yetiştiren Ömer Usta, 2015 yılında fabrikadan emekli olarak kendi atölyesini kurmuştur.
Pembe Gül İşgüzar Karagöz	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	↓ Çini/seramik alanında Hayme Ana, Mimar Sinan Uluslararası Proje Olimpiyatları, Uluslararası Çini Sempozyumu gibi birçok sergi ve seminere katılmıştır. ↓ Usta öğreticilik yapan KARAGÖZ, sanat hayatı boyunca 3500'e yakın öğrenci yetiştirmiştir. ↓ Sanatçı, halen kendi atölyesinde tahrir, boya, kazıma, kabartma, fırınlama (sırça), sır üstü ve sır altı alanlarında eserler üretmeye devam etmektedir.
Ramazan Yaman	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	↓ Sanatçı kendi atölyesinde rölyef, kesim, çark ve şablon üzerine eserler üretmektedir.
Selahattin Uslu	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	↓ Sanatçı, 35 yıllık birikimini geleceğin çizgileriyle birleştirerek hem geleneksel hem de özgün tasarımlar ortaya koyarak halen atölyesinde çalışmaya devam etmektedir.
Tülin Yaşar	Kültür ve Turizm Bakanlığı Çini Sanatçısı	↓ Geleneksel Kütahya Çinilerinde görülen; lale, karanfil, sümbül, lotus, Selçuklu yıldız geçme desenlerini tabak, vazo, kase ve fincan üzerine uygulamaktadır.
Yılmaz Kayabaşı	Çini Sanatçısı	↓ Kandil, vazo, ibrik takımları gibi dik form ürünlerde ustalaşan sanatçı, ahilik geleneğine bağlı olarak, ustasının tavsiyesiyle, 2003 yılında Tunalı El Sanatları adıyla kendi atölyesini kurmuştur.

Yunus Karakaya	Çini Sanatçısı	➢ Çini sanatçısı İsmail YİĞİT'ten fırça tekniği, fırınlama, renklendirme ve tasarım dersleri alarak kendini geliştiren KARAKAYA, hammadde, çamur, sır, boya, çark, şablon, press, bisküvi pişirme ve dekorlamada tecrübe kazanmıştır. ➢ Altyapı çamur şekillendirme alanında hem Marmara Çini'ye hem de Kütahya'daki diğer atölyelere bisküvi ürün tedarik etmektedir

KÜTAHYA'DA SANAT

Kütahya, 14. yüzyıldan beri yetiştirdiği divan, tekke ve halk edebiyatı şairleri ile kültürel zenginliğe sahip bir kenttir (Avcı, 2012: 130). Kentin kültürel kimliğini oluşturan birçok sanat çeşidi bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şöyledir: Folklor, Halk Müziği, Klasik Türk Musikisi, Yöresel Giysiler, Yöresel El Sanatları, Dokumacılık, Gümüş ve Elmas işlemeciliği, Porselen ve en öne çıkan sanat olarak çinicilik Kütahya'nın değerleridir.

Kütahya 2017 yılı itibariyle, UNESCO Zanaat ve Halk Sanatları alanında "Yaratıcı Şehir" unvanını almaya hak kazanmıştır. UNESCO Yaşayan İnsan Hazinesi unvanına sahip sanatçılara sahip olması, tarihi ve kültürel potansiyeli, çini başkenti olması, Kültür ve Turizm Bakanlığı onaylı sanatçı sayısının fazla olması, çok sayıda sanatçı ve zanaatkar örgütlenmelerinin mevcut olması ve halkın büyük bölümünün çinicilik başta olmak üzere geleneksel sanatlar alanında çalışıyor olması bu unvanı sonuna kadar hak ettiğinin göstergesidir.

Kütahya şehrinin bu turizm potansiyelini değerlendirme yolunda birçok avantajı bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şöyledir: kentin büyük turizm merkezlerine geçiş güzergahında olması, güçlü bir sanayiye ve güçlü şirketlere sahip olması, çalışma yaşında genç nüfusa sahip olunması, şehrin büyük turizm destinasyonlarına giden güzergâh üzerinde olması, bölge havaalanına yakın olması ve şehirde üniversite olması.

Kütahya'da ki farklı sanatçı ve zanaatkar örgütler arasında eşgüdüm ve işbirliğinin daha da geliştirilmesi ile hem zengin olan bu yöresel kültürün sürdürülebilir hale gelmesi hem de eski bir Anadolu şehri havasını yaşatmanın mümkün hale gelmesi beklenmektedir. Bu

kapsamda özellikle yaz aylarında yöresel kültürün izlerini taşıyan çok sayıda yerel etkinliklerin yapılması önem arz etmektedir.

Kütahya, çini sanatının başkenti olmasının yanında halk sanatlarının birçok alanında da zengin bir kültür ve geçmişe sahip ildir. Bu durum Kütahya ilinin kalkınma stratejisinde kültürel sanat unsurlarının ön plana çıkartılmasını gerekli kılmaktadır.

1000'den fazla aktif çini atölyesiyle çini geleneği, Kütahya'nın kültürel ekosisteminde halen baskın konumdadır. UNESCO'nun katkılarıyla, çini-seramik yapımı alanında dünya genelinde bir farkındalık oluşturulması amaçlanmaktadır. Çini yapımının kültürel izleri sadece tabak, çanak, kâse, güveç, çömlek, vazo gibi mutfak ürünlerinde değil, ayrıca mimari alanda dış cephe kaplaması, sırlı fayans ve geleneksel kıyafetlerde elmas işlemeciliği olarak da görülmektedir. Kütahya'nın zengin yaratıcı ve kültürel iklimi insanların her zaman güvenini kazanmıştır. Bu sanatçılar; 3 yaşayan insan hazinesi (UNESCO somut olmayan kültürel miras), seramik yapımı ve el sanatları alanında 54 sanatçı; 7 çinici, 5 süslemeci, 5 döner çark sanatçısı, 2 serigrafist, 1 hattat, 3 halk ozanı, 1 iğne oyası sanatçısı, 2 mücehver ustası, 2 ışıklandırma sanatçısı, 1 kalıp-desen sanatçısı, 1 çarık sanatçısı, 1 bez bebek sanatçısı, 6 bağlama sanatçısı, 2 bağlama yapımı sanatçısı, 1 ebru sanatçısı, 2 ahşap oyma sanatçısı, 1 ahşap gemi sanatçısı ve 6 nakış-oya sanatçısı olmak üzere, Kültür ve Turizm Bakanlığı kapsamında UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı tarafından resmi olarak tescillenmiştir (Kütahya Belediyesi, 2019: 6).

KÜTAHYA'DA TERMAL TURİZM

Tarihi ve doğal güzellikleri başta olmak üzere yer altı ve yer üstü zenginlikleriyle adından söz ettiren Kütahya; Frigya, Roma, Selçuklu ve Osmanlılar'dan günümüze ulaşan şifalı sularıyla kaplıca, termal turizm ve termal sağlık turizmi denilince Türkiye'de ilk akla gelen şehirlerden biridir. Dünyaca ünlü Kütahyalı Seyyah Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi'nde de bu durumdan şu şekilde övgüyle söz ettiği bilinmektedir (URL-1).

Yoncalı: "Kaplıcanın ılıman sıcaklıkta (40-44 °C) latif suyu vardır. Bütün Kütahya halkı, pek çok kişi kiraz mevsiminde büyük ve küçük çadırlar kurarak, beşer onar gün burada kalıp eğlenirler ve bu kaplıca hamamına girip sağlam vücuda sahip olurlar. Hatta cüzzam, beras (deride leke hastalığı) ve da'üs saleb (saç sakal ve kıl dökülmesi) gibi deri

hastalıklarına da deva olan kaplıcadır. Yetmiş derde devadır." Simav Eynal Kaplıcaları: "Dünyada ve Anadolu'da birçok kaplıcayı gezdim, gördüm ama bunun gibisini görmedim. Böylesi yeryüzünde yoktur."

Kütahya'daki termal sular romatizmadan felç hastalıklarına, kadın hastalıklarından sinirsel rahatsızlıklara kadar bir dizi hastalıklara derman olup, yerli ve yabancı turistlere şifa dağıtmaktadır. Kaplıcaların tedavi edici nitelikleri efsanelerle olduğu gibi tıbbi laboratuar tetkileri ile de kanıtlanmıştır (Yeldemez, Çakır ve Soylu, 2019: 8).

Kültür Turizm Bakanlığının 2023 turizm stratejisi hedefleri doğrultusunda Kütahya ilan edilmiş 15 marka kentten biridir. Aynı raporda Kütahya, Kültür ve Termal Turizm Gelişim Bölgesi olarak belirlenmiştir. Türkiye'de Bakanlar Kurulu Kararı ile ilan edilen 5 adet Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ile 73 adet Termal Turizm Merkezi bulunmaktadır. 73 adet Termal Turizm Merkezinden 9 tanesi ise Kütahya'dadır. Yüksek termal değerlere sahip, sağlık turizmi açısından son derece önemli olan Kütahya'daki termal turizm merkezleri şöyledir:

TURİZM VE TERMAL TURİZM MERKEZLERİ

ADI	ALANI (ha)	TARİH VE SAYI
Gediz Ilıcasu Termal Turizm Merkezi	2.700,00	04.12.2006 tarih, 2006/11354
Gediz Muratdağı Termal Turizm Merkezi	1.800,00	22.10.2004 tarih, 2004/8328
Ilıca Harlek Termal Turizm Merkezi	2.700,00	04.12.2006 tarih, 2006/11354
Simav Eynal, Çitgöl, Naşa Termal Turizm Merkezi	10.000,00	11.05.2009 tarih, 2009/14996
Tavşanlı Göbel Termal Turizm Merkezi	6.300,00	04.12.2006 tarih 2006/11354
Emet Dereli Termal Turizm Merkezi	412,20	05.03.2012 tarih 2012/2901
Kütahya Ortaca Turizm Merkezi	1.710,00	17.12.2012 tarih 2012/4153

Tabloda görülen termal turizm merkezleri dışında Kütahya Yoncalı ve Emet Yeniceköy kaplıcaları da bulunmaktadır. Özellikle sağlık turizmi kapsamında hizmet verebilecek T.C. Sağlık Bakanlığı Yoncalı Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Hastanesi ve T.C. Sağlık Bakanlığı Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Evliya Çelebi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Fizik

Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi her yaştan ihtiyaç sahiplerine hizmet sunmaktadır. Ayrıca sağlık ve termal turizm konseptinde hizmet veren 12 turizm işletme belgeli,6 turizm yatırım belgeli ve 11 belediye belgeli konaklama tesisi bulunmaktadır. Kütahya'nın termal ve sağlık turizm farkındalığının arttırılması ve bu kapsamda turizm potansiyelinin araştırılması üzerine projelerin geliştirilmesi ile Kütahya'nın termal ve sağlık turizmindeki ekonomik potansiyelinin değere dönüştürülmesi ve sosyal refahın arttırılması önem arz etmektedir.

Turizm sektöründeki hedef ve stratejiler günlük planlar üzerine değil orta ve uzun vadeli planlar üzerine tesis edilmelidir. Her şeyden önce Kütahya'ya gelen turistlerin memnuniyetinin sağlanması birincil amaç olmalıdır. Bunu sağlamak için ise turizm sektöründe çalışanların eğitilmesi ve kalifiye insanların sektörde çalışması desteklenmelidir. Turizm sektöründe eğitim süreklilik arz etmelidir. Tur operatörleri, rehberler ve acenteler desteklenmeli bölge ve destinasyonlar hakkında belgeler ve tanıtım afişleri hazırlanmalıdır. Bu sayede turistlerin Kütahya'ya gelmeden sağlıklı bilgi sahibi olmaları sağlanmalıdır.

Kütahya'da termal ve sağlık turizmini canlandırmak üzere turistik ürün çeşitlendirmesi kaçınılmaz bir durumdur. Turistik ürün çeşitlendirmesi kavramı; bir turistik ülke, bölge ya da yörenin artan rekabet ortamında ve sürekli değişen tüketici tercihleri karşısında mevcut durumunu korumak ya da daha iyi bir konuma gelmek, daha çok gelir elde etmek, rakiplerine karşı avantajlar elde etmek mevcut turistik ürünlerine yenilerini eklemek, yeni ürünler geliştirmek olarak belirtilebilir. Bu kapsamda değerlendirilebilecek alternatif turistik ürünlerden birisi de termal ve sağlık turizmidir.

KÜTAHYA'DA MÜZECİLİK VE KÜTÜPHANECİLİK

Bölgede 18 müze, 134 ören yeri ve 119 tane tarihi ve sivil mimari eser bulunmaktadır. Müze sayılarında özellikle merkez ilçenin öne çıktığı anlaşılmaktadır (Zafer Kalkınma Ajansı, 2015: 52). Aizanoi Antik Kenti, Frigya vadileri, Çini Müzesi, Lajos Kossuth Müzesi, Kütahya Belediyesi Sıtkı Olçar Çini müzesi, Jeoloji müzesi, Anadolu Kültür Sanat ve Arkeoloji Müzesi, Kent Tarihi Müzesi, Jeoloji Müzesi, Dumlupınar Kurtuluş Savaşı Müzesi, Dumlupınar Üniversitesi Arkeoloji Müzesi, Sıtkı Olçar Çini Müzesi, Simav Belediyesi Kent Müzesi, Tavşanlı Belediye Müzesi ve Seyitömer Höyük Arkeolojik Kazıları en öne çıkan

merkezlerdendir. Ayrıca T.C. Kütahya Belediyesi Mustafa Hakkı Yeşil Kütüphanesi ve T.C. Kütahya Belediyesi Gülten Dayıoğlu Çocuk Kütüphanesi bulunmaktadır.

BAKANLIĞA BAĞLI MÜZELER

1. Arkeoloji Müzesi, 1965 yılında,
2. Çini Müzesi, 1999 yılında,
3. Kossuth Müzesi 1982 yılında hizmete açılmıştır.
4. Çavdarhisar-Aizanoi Örenyeri

- En parlak devrini Roma döneminde II. ve III. y.y.'da yaşamış, Bizans Döneminde Piskoposluk Merkezi olmuştur.
- Aizanoi Antik Kentinde; Zeus Tapınağı, Amfi Tiyatro, Stadyum, Gymnasium, Antik Köprüler, Sütunlu Cadde, Agora, Antik Borsa Binası, Hamamlar gibi yapılar mevcuttur. Dünyanın ilk ticaret borsası bu antik kentte bulunmaktadır.

BAKANLIK DENETİMİNDE ÖZEL MÜZELER

- Kütahya Belediyesi Kent Tarihi Müzesi
- Kütahya Bele diyesi Jeoloji Müzesi
- Dumlupınar Üniversitesi Arkeoloji Müzesi
- Tugay Anadolu Kültür, Sanat ve Arkeoloji Müzesi
- Dumlupınar Kurtuluş Savaşı Müzesi
- Tavşanlı Belediyesi Müzesi
- Kütahya Belediyesi Sıtkı Olçar Çini Müzesi
- Simav Belediyesi Kent Müzesi Gülsüm Güral Müzesi

KÜTAHYA'DA İNANÇ TURİZMİ

Kütahya, Hacı Bektaş Velî düşüncesine bağlı olarak Türkmen dervişlerinin (dede ve babaların) iskân faaliyetleri gerçekleştirdikleri önemli bir bölgedir. Türbe ve yatırlar, olağanüstü güç ve kuvvete haiz olduğu düşüncesiyle kutsallık atfedilen, anlatılan menkıbelerle bunu ispatlayan mekânlardır. Velî, sağlığında gösterdiği kerametlerin yanı sıra özellikle öldükten sonra anlatılan kerametlerle insanlar üzerinde koruyucu ve korkutucu özelliğini devam ettirir. Bu etkiyi devam ettirmede hiç kuşkusuz tarihi şahsiyetlerinden çok menkıbevi şahsiyetler önemlidir. Tekke ve zaviyeler şehri olan Kütahya'daki türbe ve yatırlar, Germiyan ve Osmanlı mimarisi tarzında inşa edilmiş mekânlardır (Aday, 2013).

Anadolu'da Türk Hâkimiyeti başladığın da Kütahya ve çevresi Germiyanoğulları Beyliğine verilmiştir. Kütahya iki kez Germiyanoğulları Beyliğine başkentlik yapmış ve bu dönemde yapılan pek çok eser günümüze kadar ulaşmıştır. Kütahya ve çevresi Osmanlı Devleti'ne Devlet Hatun'un çeyizi olarak verilmiş ve bu nedenle şehzadeler şehri olarak anılmıştır. O dönemlerden kalma pek çok cami de bulunmaktadır. Kütahya ilinde tescil edilen 119 cami bulunmaktadır (Master Plan, 2020: 87-92).

Bunlardan en öne çıkanlar Ulu Cami, Mevlevihane Cami, Yeşil Cami ve Çinili Cami'dir. Mevlevihane Cami 14. yüzyılda Mevlevihanenin semahanesi olarak inşa edilmiştir. Erken dönem Anadolu Türk mimarisinin özgün örneklerindendir. Yeşil camii, Kütahya Mutasarrıfı Fuat Paşa tarafından 1905'te yaptırılmıştır. Köşk tipi şerefeli minaresi Kütahya'daki tek örnektir. Caminin iç süslemeleri, kubbeden tavana kadar kalem işi, kabartma, yağlı boya süslemeler, bitkisel motifler ve geometrik şekillerle bezenmiştir. Çinili Cami ise Ressam ve neyzen Ahmet Yakupoğlu tarafından 1973 yılında yaptırılmıştır. Yapı tarzı ve süsleme üslubuyla Orta Asya Türk mimarisinden bir esintiyi yansıtır. Sekizgen iki katlı ve tek kubbeli olan yapının içi kalem işi süslemelerle, dışı ise özel üretim mavi Kütahya çinileriyle süslenmiştir (Zafer Kalkınma Ajansı, 2017).

Kütahya sokakları, her köşe başında bir çeşmeyle selamlar ziyaretçilerini. Kütahya ilinde koruma altına alınan 57 çeşme bulunmaktadır. Ayrıca mezar taşları ve kitabeler de halk kültürümüzün ve tarihimizin en kıymetli eserlerindendir. Bu objelerin bizlere geçmişle alakalı tarih, sanat ve kültür yönünden belge niteliği taşıyan, kaynak teşkil eden özellikleri vardır. Kütahya ilindeki koruma altına alınan 33 adet mezarlık ve hazire bulunmaktadır. Tarihi Bizans'a kadar dayanan Kütahya ilinde günümüze kadar kalabilen kilise ve bir de kilise kalıntısı vardır. Kütahya ilindeki koruma altına alınan türbe sayısı ise 40'tır. Kütahya'da zemin katı kahvehane, üst katı da birkaç odadan ibaret bir otel niteliği taşıyan 5 adet tarihi han bulunmaktadır (Master Plan, 2020).

Özellikle Hayme ana türbesi inanç turizmi kapsamında ziyaretçilerini beklemektedir. Osmanlı Devletinin kurucusu Osman Gazinin ninesi, Ertuğrul Gazinin annesi Hayme Ana'nın türbesi Domaniç İlçesinin Çarşamba Köyündedir. Osmanlı Padişahı II. Abdülhamid 1886 yılında Devlet Ana adıyla anılan Hayme Ana'nın kabrini buldurarak üzerine bugünkü türbeyi yaptırmıştır. Hayme Ana, Çarşamba Köyünde her yıl Eylül ayının ilk pazar günü ''Hayme Anayı Anma ve Göç Şenlikleri'' etkinlikleriyle anılmaktadır (Zafer Kalkınma Ajansı, 2017: 54).

KÜTAHYA'DA DOĞA TURİZMİ

Kütahya eşsiz tabiatı, yöre dağlarında bulunan bakir ormanları ve çeşit çeşit endemik bitkileri ile dikkat çekmektedir. Günümüzde yeşile, doğaya hasret kalan insanoğlu temiz bir nefes almayı özler hale gelmiştir. Pek çok insan tertemiz bir havaya sahip, yemyeşil doğa içerisinde yaşamanın hayalini kurmaktadır. Kütahya; Domaniç Ormanları, Kütahya il merkezine yakın mesafedeki Çamlıca Mesire Yeri, Domaniç Domur köyde bulunan tarihi öneme sahip Mızık Çamı, Dursun Fakih Çamı ve Kütahya Kumarı köyündeki 1000 yıllık olduğu tescillenen ve hala meyve veren kestane ağaçları ile doğa turizmi adına potansiyeli olan bir ildir (Avcı, 2012: 179).

Kütahya topraklarının %53'ü ormanlarla kaplı olduğu için ilin her köşesi zengin doğa güzelliklerine sahiptir. Bu güzellikler güçlü bir çevre bilinciyle korunmakta, günübirlik olduğu kadar uzun süreli dinlenme ve kamp imkânları içinde faydalanılabilmektedir. Kütahya ilinde çamlıca, enne barajı ve topuk yaylası olmak üzere 3 adet tabiat parkı bulunmaktadır. Kütahya'da doğa turizmi kapsamında trekking ve oryantiring, botanik turizmi, izci kampları, atlı doğa yürüyüşü, bisiklet turizmi, çadırlı kamp, yaban hayatı gözlemciliği, kuş gözlemciliği, kelebek turizmi, dağ turizmi (kaya ve şelale tırmanışı, baulder), fotosafari, mağara turizmi, macera turizmi, kamp karavan turizmi, yamaç paraşütü, okçuluk, paintball, olta balıkçılığı gibi birçok turizm etkinliği yapılabilmektedir (Master Plan, 2020: 156).

Doğa turizminin teşvik edilmesi ile bölgede yer alan tabii kaynakların korunması hususunda yerel halk daha titiz hareket edecektir. Kırsal alanda yapılan turizm faaliyetleri, kırsal nüfusun yaşadığı problemler için çözüm olarak görülmektedir. Kırsal turizmden beklenen ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel yararların sağlanması için öncelikli olarak yerel halkın gönüllü olması önemlidir. Doğa turizminin kırsal nüfus tarafından benimsenmesi için bölge halkının hayat tarzları ve bölgenin özellikleri dikkate alınarak teşvikler sağlanmalıdır. Kırsal alanlarda ziraatsal faaliyetlerin temel geçim kaynağı olduğu düşünüldüğünde, turizme yönelik iş olanaklarının teşvik edilmesi ekonomik problemler için araç olarak değerlendirilebilir (Master Plan, 2020: 292).

Kütahya'da kırsal alanlarda yaşayan yerel halkın turizme katılması ile yerel kalkınmaya fayda sağlanması beklenmektedir. Ayrıca turizm bilincinin arttırılması noktasında yerel halka verilebilecek eğitimler ile turizm potansiyellerinin hayata geçirilmesine katkı

sağlanacak; ardından da kurum ve kuruluşlarının kurumsal kapasitelerinin artırılmasına katkı sağlanmış olunacaktır. Eğitime katılacak olan kişiler arasında gençler ve kadınlar da yer alacaktır. Dezavantajlı kesimler arasında yer alan gençlere ve kadınlarda verilecek eğitim; yine katma değer unsuru teşkil etmektedir.

Kütahya'da gezi, yürüyüş, araştırma, gözlem ve tırmanma faaliyetlerini de kapsayan doğa turizmi potansiyeli vardır. İlde doğa turizminde potansiyele sahip varlıklar Merkez ilçe ile Tavşanlı, Domaniç ile Simav ve çevresinde yoğunlaşmaktadır (Zafer Kalkınma Ajansı, 2015: 52).

Kütahya da birçok tabiat turizmi rotası da bulunmaktadır. 501 km ile Frig Vadisi Yürüyüş Yolu, 13,3 km ile Murat Dağı Rotası, 8,95 km ile Muratdağı Gölyeri Yürüyüş Güzergahı, 9,15 km ile Sarıçiçek Yürüyüş Güzergahı, 3,5 km ile Kesiksöğüt – Karapınar Yürüyüş Güzergahı, 14,8 km ile Kütahya Merkez Çamlıca -Aydoğdu Rotası, 12,3 km ile Simav Eynal–Gölcük Rotası, 6,7 km ile Simav Karakür Karşıyaka rotası, 9 km ile Emet Yenice Tahtalı Yaylası Rotası, 8,1 km ile Emet Eğrigöz Dereli kaplıcaları Rotası, 15 km ile Domaniç Durabey Güzergahı, 14,7 km ile Tavşanlı Yaylacık Göleti Rotası, 7,1 km ile Pazarlar Göleti Pazarlar Rotası, 6,48 km ile Çavdarhisar Aizanoi Çavdarhisar Barajı Rotası, 16,8 km ile Dumlupınar Şehitliği Zafertepe Çalköy Rotası, 6,5 km ile Emet Turfanalanı-Malı Rotası, 25 km ile Emet Kocakır Yürüyüş Rotası, 8 km ile Emet Samrık- Sarıalan Yürüyüş Güzergahı ve 5,1 km ile Domaniç Koca yayla Kardere Topuk yaylası Rotası bunlardan bazılarıdır (Master Plan, 2020: 292).

KÜTAHYA'DA GASTRONOMİ

Yöre yemeklerinden, haşhaşlı ekmek, Gökçemen hamursuzu, parmak pide, gözleme, tereyağlı şibit, su böreği, mantı çeşitleri, cimcik, küp eti, güveç, yahni, kavurma ve köfteler, labada, lahana ve yaprak sarmaları, çorbalarda ise kızılcık tarhanası, miyane çorbası, oğmaç, teke ve sıkıcık çorbaları ile tutmaç çorbası sofralara ilk gelen yiyeceklerdendir. Tavşanlı ilçesi leblebisi ile ünlüdür. Sadesinin yanı sıra tuzlu, biberli, vanilyalı, şekerli, kakaolu, tarçınlı gibi pek çok çeşidi vardır (Zafer Kalkınma Ajansı, 2017: 112).

Kütahya'da beslenme büyük ölçüde ev ürünlerine dayanmaktadır. Kütahya'da buğday ürünleri, hamurlular ve süt ürünleri beslenmenin temelini oluşturmaktadır. Ev makarnası

denen erişte, bulgur ve tarhana yörede en çok tüketilen yiyecekler arasındadır. Ayrıca kızılcık tarhanası yapılmaktadır. Cimcik denilen hamur yemeği yöreye özgü yemeklerin başında gelmektedir. Yakın zamana kadar çarşı ekmeği, ev ekmeği ayrımı yapılan Kütahya'da beslenme artık büyük ölçüde pazar ürünlerine dayanmaktadır. Yazdan biber, fasulye, patlıcan gibi sebzelerin kurutulması geleneği hala sürmektedir. Yerli halk sebze kurutması yanında salça, erişte, bulgur, nişasta, tarhana, turşu gibi genel tüketim maddelerini evde kendileri hazırlamaktadır. Kütahya'da böreklerde oldukça çeşitlilik görülmektedir. Gökçümen hamursuzu, şibit, gözleme, ıspanaklı şibit gibi (Yeldemez, Özer ve Kökten, 1).

KÜTAHYA'DA UNESCO

Kütahya'da UNESCO başlığı altındaki bilgiler Avrupa Birliğinin maddi desteği ile hazırlanan Kütahya, Pecs ve Kardeş Şehir Kültür Stratejisi raporundan alınmıştır.

UNESCO, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütüdür. Kurum, bilim ve kültür alanındaki uluslararası iş birliğini artırarak barış inşa etmeyi amaçlar. UNESCO'nun programları, BM Genel Kurulu tarafından 2015 yılında kabul edilen 2030 Gündem'inde tanımlanan "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri" ne ulaşılmasına katkıda bulunmaktadır. Bu anlamda UNESCO insanların küresel vatandaşlar olarak nefret ve hoşgörüsüzlükten uzak yaşamalarına yardımcı olarak eğitim araçları geliştirmekte, her çocuğun ve vatandaşın kaliteli eğitime erişimi olması için çalışmaktadır. Kültürel mirasın ve tüm kültürlerin saygınlığının eşit şekilde desteklenmesiyle ülkeler arasındaki bağları güçlendirmekte, bilimsel programları ve politikaları gelişim ve iş birliği için bir platform olarak desteklemektedir.

UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı (Creative Cities Network), UNESCO tarafından 2004 yılında oluşturulan, çeşitli bölgelerden farklı gelir seviyeleri, kapasite ve nüfusa sahip şehirleri yaratıcı endüstriler alanında çalışmak üzere bir araya getiren bir girişimdir. Hâlihazırda, 72 ülkeden 180 üyesi bulunan Yaratıcı Şehirler Ağı, şehirler tarafından kendi yetenek ve enerjilerini yönlendirecekleri yaratıcı endüstri sektörü tercihlerine göre seçilebilecek yedi tema etrafında şekillendirilmiştir. Bu temalar; Edebiyat, Film, Müzik, Zanaat ve halk sanatları, Tasarım, Gastronomi ve Medya sanatları olarak belirlenmiştir.

Yaratıcı Şehirler Ağının hedefleri şunlardır:

- Yaratıcılığı kalkınmanın kalıcı ve stratejik bir ögesi olarak belirleyen kentler arasında uluslararası iş birliğini geliştirmek,
- Üye kentler öncülüğünde, özel sektör ve sivil toplumu da içeren iş birlikleri ile yaratıcılığı kentsel kalkınmanın önemli unsuru yapmak için girişimleri teşvik etmek ve geliştirmek,
- Kültürel etkinlik, mal ve hizmetlerin yaratılması, üretilmesi, dağıtılması ve yayılmasını güçlendirmek,
- Kültürel sektördeki uzmanlar ve tasarımcılar için yaratıcılık ve yenilik içeren odaklar oluşturarak fırsatları genişletmek,
- Dayanıksız ve dezavantajlı gruplar arasında kültürel yaşama ulaşım ve katılımın yanı sıra kültürel ürün ve hizmetlerden yararlanılmasını da teşvik etmek,
- Yerel kalkınma stratejileri ve planlarına kültür ve yaratıcılığı katmaktır.

Kütahya, 31 Ekim 2017 tarihinde ilân edilen UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağının yeni üyeleri arasında yer alarak Türkiye'den "Zanaat ve Halk Sanatları (Crafts and Folk Art)" alanında Yaratıcı Şehir ağına katılan tek şehir olmuştur. Bu sayede Kütahya, UNESCO tarafından yaratıcı şehir olarak kabul edilen dünyadaki 180 şehirden biri olmuştur. Diğer kategorilerde Gaziantep, İstanbul ve Hatay'dan sonra Kütahya'nın da eklenmesiyle Türkiye'deki yaratıcı şehir sayısı 4'e yükselmiştir. Böylece Türkiye, Kütahya'nın da önemli katkısıyla UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağındaki en başarılı ülkelerden biri hâline gelmiştir.

Yaratıcı Şehirler Ağına üye olmak, Kütahya'nın şehir olarak el sanatıyla, kültürüyle, müziğiyle, halkıyla, sivil toplum kuruluşlarıyla, eğitim kurumlarıyla, idaresiyle kısacası şehrin yaşam tarzıyla yaratıcılık üzerine kurulu bir sanat ve zanaat şehri olduğunu tescil etmektedir. Çini sanatının, 2016 yılında UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirası listesine dâhil edilmesinde, Kütahya'nın rolü büyüktür. Bu nedenle, Kütahya için "dünyanın çini başkenti" ifadesini kullanmak yanlış olmayacaktır. Ancak Kütahya'yı UNESCO Yaratıcı Şehri yapan ölçüt sadece dünyaca ünlü çinisi değil, şehrin sahip olduğu tüm zanaat ve halk sanatlarıdır.

Bu üyelikle birlikte,

- Kütahya'daki el sanatlarında markalaşmanın ve üretilen katma değerin arttırılması,
- Kütahya çinisi markasının oluşturulması, pazarlanması ve tanınırlığının arttırılması,
- Turizm sektörünün canlandırılması, turist sayısının arttırılması ve turizm potansiyelinin çeşitlendirilmesi,
- İlde yürütülen ve planlanan diğer proje ve çalışmalara bütünleyici olacak çarpan ve katalizör etkisi yaratması,

- İlin ulusal ve uluslararası ölçekte itibar ve tanınırlığının arttırılması, ulusal ve uluslararası aktörlerle iş birliğinin geliştirilmesi,
- Kütahyalı çini ustası ve üreticilerinin tanınırlıklarının ve ihracat potansiyellerinin arttırılması,
- Şehrin marka şehre dönüştürülmesi amaçlanmaktadır.

KÜTAHYA'NIN UNESCO SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASLARI (SOKÜM)

Sıra No	Unsurun Adı	Ulusal Envanterdeki Yeri
1	Yaren Kültürü Toplantıları	Barana, Sıra Gecesi, Sohbet
2	Gezek Kültürü Toplantıları	Barana, Sıra Gecesi, Sohbet
3	Çinicilik Geleneği	Çini Sanatı
4	İğne Oyası ve Daneleri	Oya Sanatı
5	Küpecik	Ramazan Gelenekleri
6	Tahta Kaşık Oymacılığı	

- 2 Aralık 2016 tarihinde Etiyopya'da yapılan UNESCO toplantısında Çini Ustalığı Sanatı Somut Olmayan Kültürel Miras Listesine dâhil edilmiştir.

KÜTAHYA'NIN UNESCO DÜNYA KÜLTÜR MİRASI GEÇİCİ LİSTESİNE GİREN DEĞERLERİ

- Çavdarhisar Aizanoi Antik Kenti 2012 Yılında,
- Frigya Vadileri (Dağlık Frigya Bölgesi) 2015 Yılında,

*Dünya Kültür Mirası Geçici Listesine dâhil edilmiştir.

KÜTAHYA'NIN UNESCO YAŞAYAN İNSAN HAZİNESİ OLAN SANATÇILARI

ADI SOYADI	ALANI	YILI
Sıtkı OLÇAR	Çini Sanatçısı	2008
Mehmet GÜRSOY	Çini Sanatçısı	2009
Hamza ÜSTÜNKAYA	Çini Sanatçısı	2019

- Ressam, Neyzen Ahmet YAKUPOĞLU, 1995 yılında İş Bankası tarafından «Sokağım ve Çinili Camii» adlı eseriyle **«Minyatür Büyük Ödülü»,**

- 2010 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından **"Üstün Hizmet Ödülü"**,

- 2013 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığınca, **"Kültür ve Sanat Büyük Ödülü"** ne layık görülmüştür.

UNESCO YARATICI ŞEHİR ÜNVANI

Kütahya 31 Ekim 2017 tarihinde Zanaat ve Halk Sanatları (City of Craftsand Folk Art) dalında UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağına Türkiye' den kabul edilen ilk şehir olma başarısını göstermiştir.

NELER YAPILMALI?

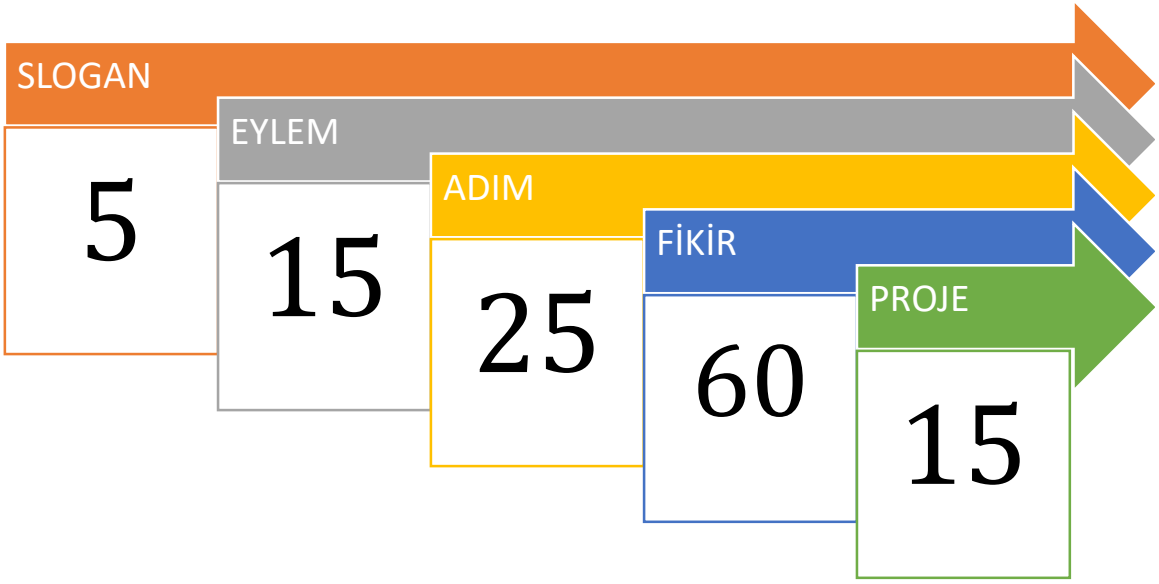

Reaktif Bireysellikten,

Proaktif Kollektif Yaklaşıma Geçilmesi.

1. SLOGAN BİRLİKTELİK

NEDEN VE KİMLERLE?

N: Tekil Planlama Ve Hareketten Birlikte Ortaklığa Geçilerek Vizyon Sahibi, Ortak Çıkarlar Doğrultusunda Öncelikler Belirleyebilmek İçin

K: Kamu, Özel, STK'lar, Üniversite, Yerel Halk Ve Özellikle Gençlerle

ÖNCELİKLİ 5 ADIM

"Kütahya Turizmde De Var" Hareketi

Sistemin Tasarlanması

Kütahya Turizm Destinasyon Yönetim Merkezi Kurulması

Turizm Envanteri Çıkarılması

Ortak Proje ve Etkinliklerin Belirlenmesi

NELER YAPMALI

1-Turizm Hareketi Başlatılmalı

-Ortak Hareket Hikâyesi
Hedef: Kütahya Turizm Destinasyon Yönetim Merkezi/Birliği

-Ortak Etkinlik Tasarımı
Hedef: Ortak Bütçe-Ortak Proje

-Temel İlkeler Manifestosu
Hedef: Birlikte Büyüme Ve Gelişme Kriterleri

-Destinasyon Markası
Hedef: Yeni Rotalar, Yeni Pazarlar

2-Herkes İçin Turizm Eğitimi Başlatılmalı

-Her Yerde Turizm
Hedef: Yerinde Eğitim Verilerek Nitelikli İş Gücü

-Sürdürülebilir Turizm
Hedef: Kütahya Turizmi İçin Ortak Sürdürülebilir İlkelerin Belirlenmesi

-Uygulamalı Geziler
Hedef: 7'den 70'e Tüm Yerelin Kütahya'yı Tanımasının Sağlanması

-Dijital Ve Yenilikçi Eğitim
Hedef: Yerel, Ulusal Ve Uluslararası Bilgi Kaynaklarına Ulaşım

3-Turizmde Kütahya Markasının Yaratılması

-Şehir Kimliği Çalışmaları
Hedef: Marka Kent stratejisi

-Logo ve Slogan Yarışmaları
Hedef: Bütüncül Şehir Pazarlaması

-Var Olan Destinasyonlarının Yönetim Modellerinin Oluşturulması
Hedef: Eksikliklerin Tespit Edilerek Düzeltilmesi ve Yenilenmesi

-Yeni Destinasyonların Belirlenmesi
Hedef: Yeniyiz, Çeşitliyiz

2. SLOGAN

ÜRÜNLERDE VE HİZMETTE FARKLILIK

NEDEN VE KİMLERLE?

N: Kütahya'nın farklı zenginliklerini vurgulayarak turistik ürün çeşitliliğini zenginleştirmek için

K: Kamu, Özel Sektör, STK'lar, Üniversite, Yerel Halk, Öğrenciler

ÖNCELİKLİ 5 ADIM

- Farklı menüler oluşturulması ve tasarlanması
- Yerele özgü giysi kullanımının turistik alanlarda teşvik edilmesi
- Değişen rotaların ve tematik rotaların tasarlanması
- Çiniden, gümüş, elmas ve Kütahya'nın diğer değerlerinden yapılabilecek olan ürünlerin tasarlanması
- Kütahya ile ilgili "bunları biliyor muydunuz?" arşivi oluşturarak, yemek altlıkları, bardak, takvim vb. birçok üründe kullanımının yaygınlaştırılması

NELER YAPMALI

1-Turistik Ürün Çeşitlendirmesi

-Gastro-reçeteler
Hedef: Yerel lezzetlerde standartların oluşturulması

-Turistik ürün yarışmaları
Hedef: Yiyecekten, çiniye, madenden, sanata her alanda diğer şehirlerden farklı, Kütahya'ya özgü otantik ürünlerin/hediyelik eşyaların tasarımı, sunumu ve satış teknikleri

-Sanat Kampları
Hedef: Her yaş grubuna yönelik olarak atölyelerin ürün olarak hazırlanması

-Termal Ürün Çeşitliliği
Hedef: Sağlık turizminde hizmet çeşitliliği (Termal tesislerde Kütahya'ya özgü etkinlikler ÖR/ Sanat terapi)

2-Tematik Rotaların Oluşturulması

-Değişen Trendler
Hedef: Değişen turist beklentilerine göre rotaların içeriklerinin belirlenmesi/uyumlulaştırılması

-Sanat Rotası
Hedef: Kütahya'daki sanat türlerine ve yapılan etkinliklere yönelik olarak güncel/interaktif rotaların oluşturulması

-Lezzetli Sokaklar
Hedef: Kütahya'nın Sokak lezzetlerini belirlemek ve yöresel mimariye uygun kiosklarda sunmak

-Dijital Rotalar
Hedef: Rotaların GPS koordinatların uygulamaya aktarılması ve turistlere bulundukları lokasyona göre otomatik rota oluşturma seçeneğinin sunulması

3-Somut Olmayan Kültürel Miras Aktarımı

-Kütahya Efsaneleri
Hedef: Efsanelere ait toplu kaynak oluşturulması, hem sözlü anlatımda hem de yazılı ve basılı reklam araçları olarak kullanımlarının sağlanması.

-Kütahya Türküleri
Hedef: Türkülere ait toplu kaynak oluşturulması, hem sözlü anlatımda hem de yazılı ve basılı reklam araçları olarak kullanımlarının sağlanması.

-Kütahya Kıyafetleri
Hedef: Özellikle turistik alanlarda yöresel kıyafet kullanımını özendirmek ve kına geceleri ve özel geceler için yöresel kıyafetleri ürün haline getirip satışını yapmak.

-Kütahya El Sanatları
Hedef: El sanatları envanteri oluşturmak ve eğitimlerle yeni nesile aktarımını sağlamak

3. SLOGAN DÖNÜŞÜM

ÖNCELİKLİ 5 ADIM

Özellikle çini, seramik, elmas, gümüş ile ilgili deneyim atölyeleri oluşturarak turizme kazandırılması.

Geri dönüşümün özendirilmesi

Turizmde kadın teşviğinin ve girişimciliğinin desteklenmesi

Doğal ve kültürel peyzajda iyileştirme çabalarının olması

Pazarlamada yeni nesil dijital pazarlamaya geçilmesi

NELER YAPMALI

1- Sosyal Dönüşüm

-Deneyim atölyeleri
Hedef: Var olan tüm sanat alanlarında deneyim atölyeleri oluşturarak turistlerin deneyimleyebilecekleri alanlar oluşturmak

-Sanatla terapi
Hedef: Sanatlı terapi başlığında her yaş grubuna ve engellilere programlar hazırlamak.

-Minik Şefler ve Çiftçiler
Hedef: Gastronominin ve tarımsal aktivitelerin çocuklara özendirilmesi.

-Turizmde Kadın
Hedef: Kadın girişimlerinin ve el emeğinin desteklenerek, kadınların iş gücüne kazandırılması

2- Dijital Dönüşüm

-Online Satış
Hedef: Kütahya'ya özgü ürünlerin dijital ortamda hem ulusal hem uluslararası pazarda yer bulmasını sağlamak

-Paylaşım Ekonomisi
Hedef: Paylaşım sistemleri kurarak Kütahyalıların evlerini, araçlarını turistlerle paylaşmasını sağlayarak turizme dâhil edilmeleri.

-Dijital Pazarlama
Hedef: Kütahya tanıtımında dijital imkanların kullanılması
-Yenilikçi Lojistik Sistemleri
Hedef: Sürdürülebilir turizm hedeflerine uygun lojistik imkânlar sunmak

3- Kentsel Dönüşüm

-Bilinçli nesil bilinçli tüketim
Hedef: Aşırı tüketimin önlenebilmesi için farkındalık oluşturmak

-Cephe Giydirme
Hedef: Şehir Merkezindeki tarihi alandaki yıkılmak üzere olan konakların restorasyonu/cephe giydirmesinin yapılması

-Renkli Evler
Hedef: Görüntü kirliliğinin azaltılması için merkez caddelerdeki evlerin renklerinin belirlenerek renklendirilmesi, bazı binalara çiniler yapılması

-Sıfır Atık/Geri Dönüşüm Sistemleri
Hedef: Akıllı çöp ve geri dönüşüm sistemlerinin teşvik edilmesi

4. SLOGAN
DOĞAYI KORU

NEDEN VE KİMLERLE?

N: Çevrenin korunması ve Çevre Eğitim İmkânlarının sağlanması, sürdürülebilir bir sanayi ve kalkınma için yöre halkının bilinçlendirilmesi nedeniyle

K: Kamu, Özel, STK'lar, Üniversite, Yerel Halk ve Özellikle Gençlerle

ÖNCELİKLİ 5 ADIM

Kırsalda yaşayan halkın çevreyi koruma ve geliştirme bilincinin arttırılması

Kadının çalışma yaşamına daha aktif olarak katılması

Geleneksel mimari tarzın korunması

Öne çıkan değerlerin projelendirilmesi

Turistlerin anı biriktirmesinin sağlanması

NELER YAPMALI

1- Kırsal Alanlara Hizmet Götürülmeli

-Altyapı, Sağlık ve Eğitim Gibi Hizmetler
Hedef: Kırsal alanlarda kalite ve sayının arttırılması

- Kırsal Yöredeki Kadınların Aile İçerisindeki Rolü
Hedef: Kadının çalışma yaşamına daha aktif olarak katılması

-İstihdam
Hedef: Kırsal halka yerinde istihdam sağlanması

-Bilincin Arttırılması
Hedef: Kırsalda yaşayan halkın çevreyi koruma ve geliştirme bilincinin arttırılması,

2- Mimari Yapı Korunmalı

- Restore çalışmaları
Hedef: Geleneksel mimari tarzın korunması

- Peyzaj düzenlemeleri
Hedef: Çevrenin peyzaj açısından planlanması

-İmaj
Hedef: Yerel düzeyde imajın geliştirilmesi

-Hizmet İşletmesi
Hedef: Otantik yapılarda hizmet veren konaklama tesislerinin yapılması

3- Etkinlik ve Deneyim Turizmi Uygulanmalı

- Potansiyel etkinlikler
Hedef: Öne çıkan değerlerin projelendirilmesi

-Mekân İyileştirilmesi
Hedef: Doğal güzelliklerin dokuya uygun kullanılması

- Deneyim atölyeleri
Hedef: Turistlerin anı biriktirmesinin sağlanması

-Deneyimsel turizm
Hedef: Bir fikir veya deney temelinde turistik değerin oluşturulması

5. SLOGAN EĞİTİM

NEDEN VE KİMLERLE?

N: Değişkenlik gösteren 21.yy. yetkinlikleri nedeniyle

K: Kamu, STK, Beceri Temelli Eğitim çalışan akademisyenler ve genç turizm işletmecileri ile

ÖNCELİKLİ 5 ADIM

-Mevcut çalışan nitelikli iş gücünün geliştirilmesi

-Akademi-Sektör iş birliğinin geliştirilmesi

-Odak grup görüşmelerinin yapılması

-Turizm eğitim modüllerinin geliştirilmesi

-21.yy. yetkinlikleri bilgilendirme toplantılarının düzenlenmesi

NELER YAPMALI

1- 21. yy. yetkinliklerine uygun turizm eğitim müfredatları geliştirilmeli

- Eğitim Modülü
Hedef: Turizm eğitim modüllerinin geliştirilmesi
-Yöneticiler
Hedef: Turizm işletmecileri ile görüşmelerin sağlanması
-Uzman Değerlendiriciler
Hedef: Yetkinlik çalışan eğitim fakültesi akademisyenleri ile görüşmelerin sağlanması
-İş gücü planlama
Hedef: Mevcut çalışan nitelikli iş gücünün geliştirilmesi

2- Turizm alanında çalışan uzmanlara 21.yy. yetkinlikleri tanıtılmalı

-Eğitim toplantıları
Hedef: 21.yy. yetkinlikleri bilgilendirme toplantılarının düzenlenmesi
-Eğitmen eğitimi
Hedef: 21.yy. yetkinlik geliştirici eğitmen eğitimlerinin düzenlenmesi
-Ders Modülü
Hedef: 21.yy. Örnek ders modüllerinin geliştirilmesi
-İş birliği Geliştirilmesi
Hedef: Akademi-Sektör iş birliğinin geliştirilmesi

3- Atölye Çalışmaları Düzenlenmeli

-Uzman konuşmacı
Hedef: Alanında uzman konuşmacıların davet edilmesi
-Grup görüşmeler
Hedef: Odak grup görüşmelerinin yapılması
-STK'lar ile Ortak Çalışmalar
Hedef: Yetkinlik temelli faaliyetler düzenleyen STK'lar ile ortak faaliyetlerin düzenlenmesi
-Değişim Programları
Hedef: STK'ların dahil olduğu gençlik değişim programlarına öğrencilerin dahil edilmesi

ÖNCELİKLİ ÖNERİLEN PROJELER

	Proje Adı	İçeriği
1	Çini-Köy	Uygulamalı çini ve seramik atölyelerinin, turistlerin deneyimleyebilecekleri, fotoğraf çekebilecekleri, dilerlerse eğitim için kalabilecekleri, kısa süreli çini eğitimlerinin, atölyelerin yapılabileceği, alışveriş-hediyelik eşya mekânlarının olduğu, yöresel yiyeceklere erişimin olduğu, festivallerin düzenlenebileceği önceden turizme yönelik tüm paydaşların görüşleri alınarak planlanmış bir çini-seramik merkezi
2	Mücevher/maden köy	Çini köy gibi ayrı bir merkezin daha kurulması. Şengül Hamam'ındaki maden müzesi civarına ya da maden müzesi de oradan alınarak müze- gümüş ve elmas atölyelerinin bir arada olduğu, turistlerin deneyimleyebilecekleri, alışveriş yapabilecekleri, ünlü ustalarla tanışabilecekleri, fotoğraf çekebilecekleri, yöresel yiyeceklere erişimlerinin olabileceği interaktif merkez oluşturulması. Bu merkezler oluşturulurken mekânın geri dönüşüm, tabela standardizasyonu gibi unsurlara dikkat edilen bir turizm merkezi olarak planlanması önem arz eder.
3	Tek tabela	Tarihi şehir merkezindeki tabelalarda şehir dokusuna uygun standardizasyona gidilmesi ve turizm alanlarının tabelalarla gösterilmesi
4	Dijital turizm bilgilendirme	Şehrin birçok farklı merkezine görsel ve sesli turizm merkezleri kurulması. Özellikle otogar ve havaalanı gibi alanlara.
5	Turizm envanteri	Turizm envanterinin çıkarılarak dijital ortama ve bir cep uygulamasına dönüştürülmesi
6	7'den 70'e turizm eğitimi	Uygulamalı gezilerle Kütahya'nın turizm değerlerinin yerel halka aktarılması
7	Temiz ve erişilebilir tuvaletler	Şehir merkezi ve turistik alanlarda tuvaletlerde hijyene öncelik verilmesi ve umumi tuvalet sayılarının artırılması
8	Menü tasarımı	Turistlere yönelik menü tasarımlarının oluşturulması
9	Ödüllü yarışmalar	Şehrin logosu, sloganı, hediyelik eşya tasarımlarına yönelik bağımsız bir jüri tarafından seçilecek ödüllü yarışmaların düzenlenmesi
10	Odalarda termal havuzlar	Termal turizm tesisleri kurulurken (kurulanlar da revize edilebilir) pandemi süreci ve sonrasındaki turist ihtiyaçları düşünülerek odaların içerisinde termal havuz düzenlemesine gidilmesi
11	UNESCO Ekipleri	Aizanoi Antik Kenti'nin kalıcı miras listesine girmesi ve diğer Kütahya değerlerinin UNESCO süreçlerinin başlatılıp takip edilebilmesi için ortak bir UNESCO ekibi oluşturulması
12	İhtisaslaşma	Üniversitenin Çini, Seramik, Sanat ve Termal alanlarında İhtisas Üniversite Adayı olarak başvurusunun yapılması

13	Yaşayan Sokak	Germiyan Sokağı'nın yaşayan sokak haline getirilmesi, masaların dışarıya taşınarak 7-24 aktif bir alan haline getirilmesi
14	Sanat Kongresi ve Evliya Çelebi Tarih ve Seyahat Kongresi	Her yıl düzenli olarak gerçekleştirilecek 2 uluslararası kongre organizasyonu (her yıl farklı bir sanat alanı ile, içerisinde atölyelerin de olduğu)
15	Yaşayan Aizanoi	Antik kentin restorasyonun ve kazı çalışmalarının desteklenmesi, defile, sanat festivali gibi organizasyonların her yıl yapılması.

Projelerin gerçekleştirilebilmesi için alt yapı sorunlarının özellikle otopark sorununun çözüme kavuşturulması gerekir. Belediye tarafından belirlenen bir alana çok katlı otopark yapılarak turistlerin transferi doğayla uyumlu mini servis araçlarıyla yapılabilir.

SONUÇ

Turizm, özü gereği farklı sektörler ile doğrudan ya da dolaylı olarak etkileşim halinde olan dinamik bir sektördür. Dolayısı ile değer zinciri içinde farklı fonksiyonları yerine getiren kamu kurumları, yerel yönetimler, meslek kuruluşları, özel sektör temsilcileri, sivil toplum kuruluşları ve akademinin de dâhil olduğu çok paydaşlı bir eko-sisteme sahiptir.

Günümüzde öne çıkan destinasyonların ortak özellikleri arasında bu eko-sistemin doğru yönetilmesi ilk sırayı almaktadır. Yüksek rekabetçi, değişimin ve dönüşümün son derece hızlı olduğu turizm sektöründe rekabetçi destinasyonlar oluşturmak için etkin bir destinasyon yönetimi son derece önemli görünmektedir.

Destinasyon, çeşitli turistik değerlere ve özelliklere sahip ve turistin seyahati süresince ihtiyaç duyabileceği turistik ürünleri sunan idari ve analitik sınırları olan veya olmayan bir fiziksel mekândır. Bu mekân, turizm değer zincirinde yer alan ürün ve hizmetler ile faaliyet ve deneyimlerin bir arada bulunduğu yerdir. Bir destinasyon, farklı paydaşları barındırıp daha büyük destinasyonlar oluşturmak üzere diğer destinasyonlarla ağ ilişkiler oluşturabilir.

Destinasyonların rakiplerine göre rekabet üstünlüğü sağlamalarının iki temel ön koşulu mevcuttur. Bunlar pazarda güçlü ve eşsiz olarak konumlanma ve ziyaretçi deneyimlerini maksimize edecek yüksek standartlara sahip hizmet sunmadır. Her iki gerekliliğin de iyi

koordine edilmiş, ortak akla dayanan güçlü iş birlikleri ile daha mümkün olduğu görülmektedir.

Doğru bir yönetim ve planlama dâhilinde yürütülen turizm faaliyetleri, destinasyonların sağlıklı bir şekilde ve çevreleriyle entegre olarak sürdürülebilir gelişmesine katkı sağlar, sosyal ve kültürel çatışmaları önlemeye de yardımcı olur.

Turizm gelirlerinin artması ve destinasyona sağladığı somut katkıların çeşitlendirilmesi de iyi bir destinasyon yönetimi ile mümkündür. Odaklı ve hedeflere yönelik bir destinasyon yönetimi, ortalama kalış sürelerinin uzatılması, kişi başı turizm harcamalarının artması, turizmde mevsimsel talep azalmalarına çözüm üretilmesi gibi farklı alanlarda sektöre genel katkılar sağlar. Sürekli olarak sunulan destinasyon değerleri, güçlü ve parlak bir marka kimliği oluşmasına dolayısı ile marka bağımlılığı olan ziyaretçilerin düzenli olarak destinasyona gelişlerine katkı sağlar. Çok paydaşlı sistemlerin kilit yönetsel sorunları arasında olan kalite kontrol zorluğu iyi yönetim ile daha kolay yapılabilir.

Yarının turizm trendlerinde TR33 bölgesi ve özellikle Kütahya birçok kente göre çok daha avantajlı durumdadır. Bu avantajın mutlaka değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu noktada destinasyon pazarlamasında devlet-özel sektör arasında güç birliği sağlanmalıdır. Tek merkezden sürdürülebilir profesyonel tanıtım yapılmalıdır. Tek noktadan merkezi bir tanıtım ülke çapında ve dünyada daha çok talep görecektir. Bu hususta katkı sağlamasını öngördüğümüz 5 slogan, 15 eylem, 60 fikir, 25 adım ve 15 proje raporda detayları ile sunulmuştur.

Bu kapsamda;

- İçerisinde tüm paydaşların olduğu ortak akıl ve ortak hareket grubu oluşturulmalı. (Destinasyon Yönetim Merkez/Birliği)
- Her yıl yapılacak etkinlikler için bir tema belirlenmeli.
- İçinde üniversite, teknokent, sektör, kamu ve STK'ların da olduğu bir proje ekibi kurulmalı.
- Bu proje ekibi ile ortak projeler belirlenmeli, yazılmalı, uygulanmalı.
- Projeler için ortak bütçe oluşturulmalı.
- Kapsam, katma değer, etki gibi performans kriterleri belirlenmeli.
- Bağımsız izleme ve değerlendirme komitesi oluşturulmalı.
- Düzenli aralıklarla strateji ve değerlendirme raporu hazırlanmalı.
- İletişim planlaması yapılarak, iletişim stratejisi oluşturulmalı.
- Eğitim ve Standartlaşma Konusunda Bölge Üniversiteleri İle İşbirliği yapılmalı.

- Ortak Kuluçka Merkezleri oluşturulmalı.
- Ortak etkinlik ilkeleri düzenlenmeli.
- Gıda dağıtım sistemleri kurulmalı.
- Gelişen trendler dikkate alınmalı.
- Şehrin algı ve turist memnuniyetine yönelik bir anket çalışması yapılmalı ve düzenli aralıklarla tekrar edilmeli.
- Kütahya'daki festivaller tek bir ortamda toplanmalı ve takvim üzerinde işaretli olarak pazarlanmalı.

Öncelikli Hedef: Bireysel Değil Birlikte Hareket Etmek

Görüşülen Kişiler İle Fotoğraflar

KÜTAHYA İLE İLGİLİ BUGÜNE KADAR YAPILAN BİLİMSEL ÇALIŞMALAR

TEZ ÇALIŞMALARI

YIL	TEZ ÇALIŞMANIN BAŞLIKLARI (TÜRKÇE-İNGİLİZCE)	YAZAR -1	ÇALIŞMANIN ANA SINIFI	DANIŞMANIN ADI SOYADI/ Unvan	ENSTİTÜ	YL / Dr
1999	Termal turizm işletmeciliğinin ekonomik etkileri ve Kütahya'da bir uygulama The Economic impacts of thermal tourism management and an application in Kütahya	ERCAN YAVUZ	Termal Turizm	Prof. Dr. AHMET KARAASLAN	Dumlupınar Üniversitesi	YL
2000	Termal turizmin değerlendirilmesinde sportif faliyetlerin yeri ve önemi "Kütahya ili örneği" The Place and importance of sports activites on thermal tourism development	HALİL BİŞGİN	Termal Turizm	Dr. Öğr. Üyesi ÇETİN ÖZDİLEK	Dumlupınar Üniversitesi	YL
2004	Kütahya ilinde rekreatif amaçlı trekking (Doğa yürüyüşü) alanlarının belirlenmesi ve spor turizminin geliştirilmesi açısından değerlendirilmesi Designation of places in Kütahya which is having a recreative purposeful for trekking (Walking in nature) and evaluation for angle of sports tourism	ENDER SOYKAN	Rekreasyon	Dr. Öğr. Üyesi MEHMET GÖRAL	Dumlupınar Üniversitesi	YL
2006	Gediz kaplıcalarının (Kütahya) hidrojeolojik ve hidrojeokimyasal değerlendirilmesi Hydrogeological and hydrogeochemical study of the Gediz spas, Kütahya, Turkey	CİHAN GÜNEŞ	Sağlık Turizmi	Doç. Dr. GÜLTEKİN TARCAN	Dokuz Eylül Üniversitesi	YL
2007	Destinasyon pazarlamasında marka stratejileri ve Kütahya örneği Brand strategies in destination marketing: The case of Kütahya	SERKAN KILIÇ	Destinasyon Pazarlama	Dr. Öğr. Üyesi ERCAN TAŞKIN	Dumlupınar Üniversitesi	YL
2007	Kütahya seramikleri ve yeni değerlendirmeleri Kütahya ceramics and their new evaluations	ŞERAFETTİN BARLAK	Kültürel Miras	Prof. Dr. SİTARE TURAN BAKIR	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	YL
2008	Kütahya ve çevresi halk oyunları-oyunlarda kullanılan kıyafetler ve müzikler Kütahya and neighbourhood folkdances; the costumes and music used in the dances	MUSTAFA KEMAL PİŞKİNER	Kültürel Miras	Prof. Dr. ALİ TORUN	Dumlupınar Üniversitesi	YL
2009	Kütahya çiniciliğinin üretim ve pazarlama sorunları The production and marketing problems of Kutahya ware	FATİH ÖZGÜR BİLGİ	Üretim-Pazarlama	Prof. Dr. İSKENDER IŞIK	Dumlupınar Üniversitesi	YL
2009	Kütahya gezekleri The tradition of gezek at Kütahya	MUSTAFA ŞEMİN	Kültürel Miras	Doç. Dr. KADİR GÜLER	Dumlupınar Üniversitesi	YL
2010	Kütahya Kent Ormanı ve Çamlıca Mesire Alanı'nın kuş faunası Birds of Kütahya Urban Forest and Çamlıca Promenade Area	AYŞE GÜL SARIKAYA	Tabiat Turizmi	Dr. Öğr. Üyesi EBUBEKİR GÜNDOĞDU	Süleyman Demirel Üniversitesi	YL
2010	Hizmet işletmelerinde yöneticilerin liderlik davranışları ile çalışanların iş doyumu arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir alan araştırması: Kütahya ili örneği Leadership behavior and business services employees of the executive job satisfaction for determining the relationship between the field of research: Kütahya province case study	YUNUS EMRE ERDOĞAN	Yönetim-Organizasyon	Prof. Dr. HÜSEYİN ERGİN	Dumlupınar Üniversitesi	YL
2010	Sokak estetiği bakımından eski Kütahya evleri (görüntünün yeniden yorumlanması) The ancient Kütahya houses in point of street esthetic (reinterpretation the image)	HÜSNÜ KAYALI	Kültürel Miras	Dr. Öğr. Üyesi MAHMUT AYHAN	Dumlupınar Üniversitesi	YL
2010	Kütahya ili Gediz ilçesi folklorik kadın kıyafetleri Folkloric women clothes of Gediz county of Kütahya	REYHAN İLKNUR BAŞYİĞİT YOLDAŞSEVEN	Kültürel Miras	Dr. Öğr. Üyesi HÜLYA KÖKLÜ KASAPLI	Gazi Üniversitesi	YL

2010	Kütahya çini-seramiklerinin motif özellikleri ve seramik bölümü öğrencilerinin bu seramik ve motiflerden etkilenme düzeyleri	ESİN DEMİR	Kültürel Miras	Doç. Dr.	Gazi Üniversitesi	YL
	Kütahya tiles and ceramic-ceramic properties of the patterns and motifs of these ceramics department students has been to investigate the level			OLCAY BORATAV		
2011	Kütahya ve çevresi geleneksel kadın giysilerinin motif, grafiksel desen ve kompozisyon özelliklerinin incelenmesi	MÜZEYYEN AYGÜN	Kültürel Miras	Doç. Dr.	Dumlupınar Üniversitesi	YL
	The study of motif, pictorial motif and composition characteristics of woman?s garments in Kütahya and its surroundings			LEVENT MERCİN		
2011	Kütahya-Çavdarhisar aizanoi arkeolojik sit alanının peyzaj mimarlığı ve turizm açısından değerlendirilmesi	EVREN TANDOĞAN	Arkeoloji	Prof. Dr.	Dumlupınar Üniversitesi	YL
	Evaluation of the area Kütahya-Çavdarhisar aizanoi archeological sites from the aspect of landscape architecture and tourism			ELMAS ERDOĞAN		
2012	Kütahya ilinin turizm coğrafyası	FATMA AVCI	Turizm Coğrafyası	Doç. Dr.	Atatürk Üniversitesi	YL
	Geographical tourism of Kütahya			MEHMET ZAMAN		
2012	Kütahya çini sanatına yön veren tasarımcı ve ustalar ile Kütahya'daki çini sanatının gelişiminin değerlendirilmesi	ASLI OFLAZ	Kültürel Miras	Dr. Öğr. Üyesi	Dumlupınar Üniversitesi	YL
	Designer Kütahya tiles and masters of the art direction with Kütahya tile art evaluation of progress			MAHMUT AYHAN		
2012	Termal turizm işletmelerinde müşteri şikâyetlerinin analizi üzerine bir alan araştırması	SEZEN TAVŞAN	Termal Turizm	Dr. Öğr. Üyesi	Dumlupınar Üniversitesi	YL
	A case study on customer complaints in thermal tourism enterprises			ÖMER ZAFER GÜVEN		
2012	İstanbul Çinili Köşk Müzesi teşhirinde bulunan Kütahya kullanım çinileri ve Çanakkale seramiklerinin kataloglanması	GÖKHAN K. TENGİZ	Kültürel Miras	Dr. Öğr. Üyesi	Dokuz Eylül Üniversitesi	YL
	The catalog of the Kütahya tiles and Çanakkale ceramics on display of İstanbul Çinili Köşk Museum			VEDAT KACAR		
2012	Kütahya manileri üzerine bir inceleme	MEHTAP KINALIBAŞ	Kültürel Miras	Prof. Dr.	Dumlupınar Üniversitesi	YL
	A review on Kütahya manis (poem)			ALİ TORUN		
2013	Kütahya ilinde bakanlık onaylı kaplıca-termal tesislerde konaklayan müşterilerin memnuniyet düzeylerine yönelik bir araştırma	ŞÜKRÜ ÇAKMAK	Termal Turizm	Dr. Öğr. Üyesi	Dumlupınar Üniversitesi	YL
	Approved by the ministry of thermal-thermal plant in Kütahya lodging a research on the levels of satisfaction			HAKAN KİRACI		
2013	Kütahya Aydoğdu Köyü folkloru	YASEMİN DOMAÇ	Kültürel Miras	Prof. Dr.	Dumlupınar Üniversitesi	YL
	Folklore of Kutahya Aydogdu village			ALİ TORUN		
2013	Kütahya bölgesi jeotermal kaynakları ve ekonomik potansiyeli	KADİR BAŞER	Termal Turizm	Prof. Dr.	Dumlupınar Üniversitesi	Dr
	Thermal resources capacity and economic potential of Kutahya region			AHMET KARAASLAN		
2013	Kütahya geleneksel giyim kültürünün seramik sanatına yansıması	MUSTAFA TOPAL	Kültürel Miras	Prof. Dr.	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	YL
	Reflection of traditional clothing culture of Kütahya on ceramic art			BANU MAHİR		
2013	Kütahya ili türbe ve yatırları etrafında oluşan inanç ve uygulamalar	ERDAL ADAY	İnanç Turizmi	Prof. Dr.	Balıkesir Üniversitesi	Dr
	The beliefs and applications which originated around the shrines and entombed saints in the province of Kütahya			ALİ TORUN		
2013	Devre tatil sisteminde müşteri memnuniyetine etki eden faktörler: Kütahya ve Afyonkarahisar illerinde bir araştırma	UĞUR CEYLAN	Müşteri Memnuniyeti	Dr. Öğr. Üyesi	Balıkesir Üniversitesi	YL
	THE FACTORS EFFECTING THE CUSTOMER SATISFACTION IN TIMESHARE SYSTEMS: A RESEARCH ON KUTAHYA AND AFYONKARAHİSAR REGION			SEBAHATTİN KARAMAN		
2014	Termal turizm pazarlamasında şehrin marka imajının rolü üzerine bir uygulama ve Kütahya örneği	ZEKİ YALÇINKAYA	Termal Turizm	Dr. Öğr. Üyesi	Dumlupınar Üniversitesi	YL

	A research for role of city trademark image in thermal tourism marketing and insantance of Kütahya			MÜBERRA YURDAKUL		
2014	Kütahya ili genelindeki termal konaklama işletmelerinde hizmet kalitesinin servqual analizi ile ölçülmesi	SULTAN MEŞE	Termal Turizm	Dr. Öğr. Üyesi	Dumlupınar Üniversitesi	YL
	The measurement of the service quality in thermal accommodation businesses in kutahya by servqual analysis			CENGİZ DURAN		
2018	Termal otel işletmelerinde hizmet kalitesinin Servqual modeli ile değerlendirilmesi	SEDAT BÜTÜN	Termal Turizm	Doç. Dr.	İstanbul Üniversitesi	YL
	Evaluation of the service quality in thermal hotels with Servqual model			GÜREL ÇETİN		
2018	Kütahya el sanatı ustalarının yaşayan insan hazinesi bağlamında değerlendirilmesi	GAMZE AKKURT	El Sanatları	Dr. Öğr. Üyesi	Dumlupınar Üniversitesi	YL
	Kütahya hand craftsman's evaluation in the context of living human treasure			GÖKHAN TARIMAN CENİKOĞLU		
2019	Süstaşları ve turizm bağlamında ziyaretçilerin seyahat motivasyonları: Eskişehir-Kütahya örneği	CUMA YASİT	Seyahat Motivasyonu	Doç. Dr.	Batman Üniversitesi	YL
	Travel motivations of visitors in the context of gemstones and tourism			UMUT BALCI		
2019	Kütahya'da termal turizm girişimciliği ve işletmeciliğinin mevcut durumuna yönelik girişimci ve yönetici görüşleri üzerine nitel bir araştırma	MURAT SIRAKAYA	Termal Turizm	Doç. Dr.	Balıkesir Üniversitesi	YL
	A qualitative research conducted on the viewpoints of entrepreneurs and managers regarding the current state of thermal tourism entrepreneurship and management			BÜRHAN AYDEMİR		
2019	Termal turizm işletmelerinde helal uygulamaları ve müşterilerin tercih öncelikleri üzerinde bir araştırma: (Kütahya örneği)	İZZET DUMAN	Termal Turizm	Prof. Dr.	Balıkesir Üniversitesi	YL
	A research on halal application in thermal tourism enterprises and features of customer preference: (The case of Kütahya)			AYHAN GÖKDENİZ		
2021	Termal turizmin ekonomik etkilerinin bölgesel kalkınma açısından değerlendirilmesi: Kütahya örneği	GÜLTEN ŞEN	Termal Turizm	Prof. Dr.	Dumlupınar Üniversitesi	Dr
	Evaluation of the economic effects of thermal tourism in terms of regional development: The case of Kütahya			RAMAZAN KILIÇ		
2021	Kaplıca turizmi ve peyzaj mimarlığı ilişkisinin Kütahya Yoncalı kaplıcaları örneğinde irdelenmesi	RUMEYSA KANBER	Termal Turizm	Prof. Dr.	Süleyman Demirel Üniversitesi	YL
	Examining the relationship of spring tourism and landscape architecture in the example of Kütahya Yoncali springs			MEHMET TOPAY		

PROJE ÇALIŞMALARI

PROJE BAŞLIĞI	DİL	ÇALIŞMA PROJE İSE BAŞVURU SAHİBİ	Nihai Uygun Destek Miktarı (TL)	Nihai Fiili Toplam Bütçe (TL)
Kütahya Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıklarının yenici Tekniklerle Görselleştirilmesi (Kütahya Sanal Gezinti)	Türkçe	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü	393.054,87	495.306,43
Kütahya'da Hizmetin Kalitesini Arttırıyoruz	Türkçe	Safir Sarrafiye Saat Maden İnşaat Turizm İthalat İhracat Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi	315.150,22	680.764,47
Gediz Murat Dağı'nda Çocuklarımız Kayak Öğreniyor	Türkçe	Gediz Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği	85.599,79	177.277,86
Turizmle Büyüyen Gediz, Cazibe Merkezi Murat Dağı	Türkçe	Gediz Belediye Başkanlığı	501.886,14	1.103.207,64
Aizanoi Antik Kenti'nin Turizm Potansiyelinin Geliştirilmesi	Türkçe	Çavdarhisar İlçe Özel İdaresi	411.009,54	552.021,76
Tarihin Merkezinde Frig Vadisinde	Türkçe	Frigya Kültürel Mirasını Koruma ve Kalkınma Birliği	226.519,26	682.868,00
İki Taş Kanyonu	Türkçe	Emet Kaymakamlığı Köylere Hizmet Götürme Birliği Başkanlığı	271.010,98	525.390,11
Göbel Termal Tesisleri İle TR33 Bölgesinde Sağlık Turizmi Gelişiyor	Türkçe	Tavşanlı Belediye Başkanlığı	301.407,00	861.209,85
Hisarcık'ta Sürdürülebilir Termal Turizm	Türkçe	Hisarcık Belediye Başkanlığı	356.436,25	661.148,44
Simav'ın Yöresel Değerleri Hisar Kalesi'nde Turizme Açılıyor	Türkçe	Simav Belediye Başkanlığı	130.257,18	536.026,15
Ada Mesireliği Canlanıyor	Türkçe	Tavşanlı Belediye Başkanlığı	814.676,73	2.439.837,07
Termal Sağlık Turizmi Odağında Yoncalı'nın Altyapısının Geliştirilmesi	Türkçe	Kütahya İl Özel İdaresi	1.497.366,91	5.530.600,00
Termal Sağlıkta Zirve; Murat Dağı	Türkçe	Gediz Belediye Başkanlığı	1.500.000,00	2.401.000,00
Kütahya Zanaat ve Halk Sanatları Deneyimleme Konağı	Türkçe	Kütahya Belediyesi	1.331.200,53	1.903.000,00
UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'nın Bir Üyesi Olan Kütahya'da Dijitalleşme ve Yaratıcılık Ekosisteminin Geliştirilmesi Projesi	Türkçe	Kütahya Belediyesi	3,707,443,52 avro	
Town Twınnıng Kütahya ve Pecs İşbirliğinin Kültür ve Yaratıcılık İle Güçlendirilmesi Projesi	Türkçe	Kütahya Belediyesi	126.602,47 EURO	
Taş ve Gümüş Takıya Dönüşüyor, Engeller Kalkıyor	Türkçe	Kütahya Belediyesi	1.731.818,71	2.037.433,78 TL

KİTAP VE RAPOR ÇALIŞMALARI

ESER TÜRÜ	ESER YILI	ÇALIŞMANIN BAŞLIĞI	ESER HANGİ DİLDE YAYIMLANMIŞ	Yazar(lar)	ÇALIŞMANIN ANA SINIFI	UYGULAMA SEKTÖRÜ Hangi sektörde yapılmış	ÇALIŞMA RAPOR VEYA KİTAP İSE HANGİ KURUM/KURULUŞ/DERNEK VB. DESTEĞİ İLE YAYINLANDIĞI
Kitap	1981-1982	Atatürk'ün Doğumunun 100.Yılına Armağan Kütahya	Türkçe		Destinasyon	Turizm	Kütahya ili 100.Yıl Kutlama Komütesi, Kütahya Belediyesi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Enstitüsü
Kitap	1964	Kütahya Camileri	Türkçe	Hamza Güner	Destinasyon	Turizm	
Kitap	1932	Bizans ve Selçukiylerle Germiyan ve Osman Oğulları Zamanında Kütahya Şehri	Türkçe	İsmail Hakkı	Destinasyon	Turizm	İstanbul Devlet Matbaası
Rapor	2019	Kütahya İli 2019 Yılı Çevre Durum Raporu	Türkçe		Destinasyon	Turizm	
Kitap	2016	Kütahya'daplanlama Düşünceleri Üzerine	Türkçe	Doç. Dr. Rahmi ERDEM Doç. Dr. H. Filiz ALKAN MEŞHUR Dr. Özer KARAKAYACI Dr. Fatih EREN			Atlas Akademi
Kitap	1954	Kütahya Evleri	Türkçe	Doç. Dr. Lami Eser			Pulhan Matbaası
Kitap	1997	Kütahya Geleneksel Düğün Güysileri ve El İşlemeleri	Türkçe	Muazzez Özker Emekli Sanat Tarihi Öğretmeni	Kültürel Miras	Turizm	Turizm Geliştirme Vakfı
Kitapçık	2015	Kurtuluşun Diyarı Şehitlik ve Anıtlarıyla Kütahya	Türkçe	Zülkarni Yeldemez Uğur Soylu	Destinasyon	Turizm	Kütahya İL Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Kitap		Kütahya Mutfak Kültürü	Türkçe	Zülkarni Yeldemez Muammer Özer Sarper Kökten	Destinasyon	Turizm	Kütahya İL Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Kitapçık		Kuruluşun Anası Hayme Ana(Devlet Ana)	Türkçe		Kültürel Miras	Turizm	Kütahya Valiliği ve Kütahya İl Özel İdaresi

Kitap	2010	Kütahya Halk Kültürü Araştırmaları	Türkçe	Tülay ASLIHAK, Mahmut DAVULCU, Aydın DURDU Ömer GÖZÜKIZIL, Bircan KALAYCI DURDU, Solmaz KARABAŞA Özzet KOCADAĞ, Tanju OZANOĞLU, Zedal ÖZER, Ayşegül PEHLİVAN	Kültürel Miras	Turizm	Kütahya Valiliği
Kitap	2017	Kütahya	Türkçe	Zülkarni Yeldemez Muammer Özer Mustafa Çakır	Destinasyon	Turizm	Kütahya İL Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Kitapçık	2019	Termal Turizmde Kütahya	Türkçe	Zülkarni Yeldemez Mustafa Çakır Uğur Soylu	Destinasyon	Turizm	Kütahya İL Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Kitap	2020	Kütahya İli Tabiat Turizmi Master Planı 2020-2023	Türkçe		Destinasyon	Turizm	Kütahya İL Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Kitap	2019	Kütahya, Pecs ve Kardeş Şehir Kültür Stratejisi	Türkçe				Kütahya Belediyesi
Rapor	2016	Kütahya İli'nde Sağlık Turizmi Ve Termal Turizminin Geliştirilmesine Yönelik Eylem Planı	Türkçe	Dr. Hasan Sencer PEKER Dr. Mehmet Levent Yılmaz	Destinasyon	Turizm	Zafer Kalkınma Ajansı ve Kütahya Kamu Hastaneler Brliği Genel Sekreterliği
Rapor	2014	Kütahya Çinisinin Markalaşma Ve Pazarlanması Fizibilite Etüdü	Türkçe		Destinasyon	Turizm	Zafer Kalkınma Ajansı
Rapor	2015	Kütahya Yerel Ekonomik Gelişme Programı Turizm, Sanayi Ve Ulaşım	Türkçe		Destinasyon	Turizm	Zafer Kalkınma Ajansı
Rapor	2021	Kütahya İli Genel Sosyo-Ekonomik Görünümü	Türkçe				Zafer Kalkınma Ajansı
Rapor		Gelenekten Geleceğe Kütahya	Türkçe	Mehmet Zenci Süreyya Kalaycı Nevzat Yılmaz Sedat Aslantaş	Destinasyon	Turizm	Zafer Kalkınma Ajansı ve Kütahya Belediyesi
Rapor	2019	Beş Yıldızlı Otel, Apart Otel, Villa ve SPA	Türkçe		Destinasyon	Turizm	Zafer Kalkınma Ajansı ve Simav Ticaret ve Sanayi Odası

		Merkezi Fizibilite Raporu					
Kitap	2017	Kütahya Geleneksel Sanatlar-Tarih ve Kültür Turizmi-Doğal Kaynakve Güzellikler	Türkçe		Destinasyon	Turizm	Zafer Kalkınma Ajansı
Rapor	2018	Kütahya'ya Değer Katanlar	Türkçe		Kültürel Miras	Turizm	Zafer Kalkınma Ajansı
Kitap	2020	Kütahya'da Selçuklu-Germiyan ve Osmanlı Eserleri	Türkçe	Mustafa Kalyon	Destinasyon	Turizm	Kütahya Belediyesi Kültür Yayınları
Kitap	2020	Süheyl Ünver'in Kütahya Defterleri	Türkçe	Samiha Uluant			Kubealtı Neşriyat

MAKALE ÇALIŞMALARI

ESER YILI	MAKALE BAŞLIĞI	ESER HANGİ DİLDE YAYIMLANMIŞ	YAZAR -1	YAZAR -1 Kurum	YAZAR -2	YAZAR -2 Kurum	YAZAR - 3	ÇALIŞMANIN SINIFI	ÇALIŞMA MAKALE İSE YAYIMLANDIĞI DERGİNİN ADI
2009	Kütahya Merkezinde Giyim-Kuşam Kültüründeki Değişmelerin Çözümlenmesi	Türkçe	Dr. Öğr. Üyesi	Giresun Üniversitesi,				Kültürel Miras	Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
	The Analysis of Transformation within the Culture of Clothing and Wearing in Kütahya Center		Adem KOÇ						
2020	KÜTAHYA'DA GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE DOĞUM ÂDETLERİ: BİR GELENEK OLARAK DOĞU YATAĞI	Türkçe	Dr. Öğr. Üyesi	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi				Kültürel Miras	DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER DERGİSİ
	BIRTH CUSTOMS FROM PAST TO THE PRESENT IN KÜTAHYA: BIRTH BED AS A TRADITION		Münire BAYSAN						
2015	KÜTAHYA'DA BİR RAMAZAN GELENEĞİ: KÜPECİK	Türkçe	Okt. Dr.	TÜBAR XXXVIII					
	A Tradition of Ramadan in Kütahya: Küpecik		Fatma ATEŞ						
2018	Yiyecek İçecek İşletmelerinin Menü Planlamasında Kütahya nın Yöresel Yemeklerinin Yeri Üzerine Bir Araştırma	Türkçe	Doç. Dr.	KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ	Doç. Dr.	KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ		Gastronomi	Journal of Tourism and Gastronomy Studies
	A Research on the Place of Kütahya s Local Foods in the Menu Planning of Food and Beverage Businesses		UĞUR CEYLAN		ÖMER ZAFER GÜVEN				
2017	KÜTAHYA İLİNDE BULUNAN TARİHİ KONAKLARIN KÜLTÜR TURİZMİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ	Türkçe	Dr.	KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ	Doç. Dr.	KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ	Arş. Gör.	Kültürel Miras	Eurasian Academy Of Sciences Social Sciences Journal
	EVALUATİON OF THE HİSTORİCAL MANSİONS THAT PLACE IN KÜTAHYA IN CONTENT OF CULTURAL TOURİSM		ELİF TUBA TAME		ÖMER ZAFER GÜVEN		İBRAHİM AKÇA		
2014	Devre Tatil Sisteminde Algılanan Hizmet Kalitesi Kütahya İlinde Konaklayan Müşteriler Örneği	Türkçe	Doç. Dr.	KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ	Doç. Dr.	KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ		Hizmet Kalitesi	Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
	Perceived Service Quality in Timeshare Vacation System: Example of Customers Accommodate in Kütahya		SEBAHATTİN KARAMAN		UĞUR CEYLAN				
2013	Aile İşletmelerinde Nepotizm ve Örgütsel Bağlılık İlişkisi Kütahya da Faaliyet Gösteren Otel İşletmelerinde Bir Araştırma	Türkçe	Prof. Dr.	Balıkesir Üniversitesi	Doç. Dr.	KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ	Dr.	Yönetim	ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ İKTİSADİ VE İDARİ BİLİMLER FAKÜLTESİ DERGİSİ
	The Relationship between Nepotism and Organizational Commıtment in		Barış Erdem		UĞUR CEYLAN		Uğur Saylan		

	Family Businesses: A Research in Hotel Businesses in Kütahya								
2018	İş Stresi ve Yaratıcılık Süreci İlişkisi: Kütahya'daki Mutfak Çalışanları Üzerine Bir Araştırma	Türkçe	Arş. Gör.	KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ	Dr.	KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ		Yönetim	Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi
	The Relationship of Job Stress and Creativity Process: A Study on Kitchen Staff in Kütahya		İbrahim AKÇA		ELİF TUBA BEYDİLLİ				
2019	TERMAL KONAKLAMA İŞLETMELERİNİN TERCİH EDİLMELERİNDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER: KÜTAHYA İLİNDE BİR ARAŞTIRMA	Türkçe	Doç. Dr.	KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ				Destinasyon	Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
			UĞUR CEYLAN						
2013	Sağlık turizm markası: Kütahya	Türkçe	Prof. Dr.	KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ	Doç. Dr.	KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ		Sağlık Turizmi	Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi
	Brand of health tourism: Kütahya		Ercan Taşkın		Habibe Yelda ŞENER				
2010	Termal Turizm Bölgelerinde İkincil Konutların Turizme Kazandırılması: Kütahya- Yoncalı Termal Turizm Bölgesi Örneği	Türkçe	Doç. Dr.	KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ	Doç. Dr.	KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ		Termal	Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi
	BRING SECONDARY HOMES INTO THE TOURISM SECTOR IN THE THERMAL REGION; THE EXAMPLE OF THE YONCALI – KÜTAHYA THERMAL TOURISM REGION		Hüseyin ÖNDER		ÖZER ÖZÇELİK				
2018	EVALUATION OF THE RECREATIONAL POTENTIAL OF KUTAHYA URBAN FOREST	İngilizce	Doç. Dr.	Kastamonu University	Doç. Dr.	Kastamonu University	Ugur Canturk	Destinasyon	Fresenius Environmental Bulletin
			Mehmet Cetin		Hakan Sevik				
2008	Şehrin Fonksiyonları Açısından Kütahya Çiniciliği	Türkçe		İstanbul Üniversitesi				Çini	İstanbul Üniversitesi Coğrafya Dergisi
			Mehmet Bayartar						
1992	Kütahya'da kaplıca turizmi	Türkçe	Prof. Dr.	İstanbul Üniversitesi	Prof. Dr.	İstanbul Üniversitesi		Termal	Aegean Geographical Journal
	Thermalism in Kütahya		Metin Tuncer		Suna Doğaner				

BİLDİRİ ÇALIŞMALARI

ESER TÜRÜ	ESER YILI	BİLDİRİ BAŞLIĞI	ESER DİLİ	YAZAR -1	UNVAN-1	YAZAR -2	UNVAN-2	YAZAR -3	UNVAN-3	YAZAR -4	UNVAN-4	ÇALIŞMANIN ANA SINIFI	ÇALIŞMA BİLDİRİ İSE HANGİ KONGREDE YAYINLANDIĞI BİLGİSİ
Bildiri	2017	Kütahya İlinde Bulunan Tarihi Konakların Kültür Turizmi Kapsamında Değerlendirilmesi	Türkçe	ELİF TUBA TAME	Dr.	ÖMER ZAFER GÜVEN	Doç. Dr.	İBRAHİM AKÇA	Arş. Gör.			Kültürel Miras	ULUSLARARASI TURİZM VE KÜLTÜREL MİRAS KONGRESİ
Bildiri	2006	Kütahya İlinin Ekonomik Gelişmesinde Turizm Sektörünün Yeri ve Önemi	Türkçe	Mithat Zeki DİNÇER	Prof. Dr.	Füsun İSTANBULLU DİNÇER	Prof. Dr.					Ekonomi	Kütahya İlinin Ekonomik Kalkınması Semineri
Bildiri	2015	Comparison of Seasonal Characteristics of Thermal Tourism Destinations A case of Afyonkarahisar Kütahya and Kızılcahamam	İngilizce	Hasan Hüseyin SOYBALI	Prof. Dr.	Ahmet Baytok	Doç. Dr.	TEOMAN DUMAN				Destinasyon	International Conference on Economic and Social Studies
Bildiri	2014	Turizm Pazarlamasında Üniversite Öğrencilerinin Rolü Kütahya DPÜ Örneği	Türkçe	Ercan Taşkın	Prof. Dr.	CEVAT SÖYLEMEZ	Dr.	ABDULBAKİ BARAN				Pazarlama	VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi
Bildiri	2013	Turizm Girişimciliği ve Ekoturizm Kütahya Örneği	Türkçe	Burhan Aydemir		UĞUR SAYLAN	Dr.	İSMAİL MERT ÖZDEMİR	Öğr. Gör.			Destinasyon	2. Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansı
Bildiri	2012	Ecotourısm Plannıng of Murat Mountaın Usak Kutahya Turkey	İngilizce	ABDURRAHMAN DİNÇ	Doç. Dr.	NURHAN KOÇAN	Doç. Dr.					Ekoturizm	International Conference On Applied Life Sciences,
Bildiri	2009	Kütahya nın Turizm Yatırımları Açısından Değerlendirilmesi	Türkçe	Naci Polat	Doç. Dr.							Yatırım	10. Ulusal Turizm Konferansı
Bildiri	2004	Thermal Tourism and Kutahya in EU Integration Process	İngilizce	Erdinç Tutar	Prof. Dr.	Ümit Güner	Prof. Dr.					Termal	International Symposium on The Changes and Transformations in the Socio-Economic and Political Structure of Turkey within the EU Negotations
Bildiri	2005	Staj Yapan Öğrencilerin İşletmelerden Beklenti ve Algılamalarının Ölçülmesinde Servqual Ölçeğinin Kullanılması Kütahya Meslek Yüksekokulunda Bir Uygulama	Türkçe	ŞERAFETTİN SEVİM	Prof. Dr.	ÖMER ZAFER GÜVEN	Doç. Dr.	ELİF TUBA TAMER	Dr.			Hizmet Kalitesi	3. Ulusal Meslek Yüksekokulu Sempozyumu
Bildiri	2017	Ecotourism Activities of Local People in Gediz (Kütahya/Turkey)	İngilizce	İmran Kazan	Öğr. Gör.	TUGAY ARAT	Prof. Dr.	DENİZ ULUKUŞ	Dr.	OSMAN TUGAY	Prof. Dr.	Ekoturizm	INTERNATIONAL CONGRESS ON CULTURAL HERITAGE AND TOURISM
Bildiri	2018	İş Stresi ve Yaratıcılık Süreci İlişkisi: Kütahya'daki Mutfak Çalışanları Üzerine Bir Araştırma	Türkçe	İbrahim AKÇA	Arş. Gör.	ELİF TUBA BEYDİLLİ	Dr.					Yönetim	Gastronomi Kongresi
Bildiri	2014	Geleneksel El Sanatlarının Destinasyon Çekiciliği	Türkçe	SEYİT AHMET SOLMAZ	Dr.							El Sanatları	III. Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları Kongresi

		Bağlamında Değerlendirilmesi: İznik ve Kütahya Çinisi Örneği											
Bildiri	2020	Termal Otel İşletmelerine Yönelik Müşteri Şikâyetlerinin İncelenmesi: Kütahya Yoncalı Termal Turizm Merkezinde Bir Araştırma	Türkçe	ÖMER ZAFER GÜVEN	Doç. Dr.	FATİH ÇAVUŞOĞLU	Öğr. Gör.					Termal	MTCON 2020 Kıtalararası Turizm Yönetimi Konferansı
Bildiri	2017	İşlevini Kaybetmiş Hamamların Yeni İşlevleri İle Turizme Kazandırılması; Kütahya Örneği	Türkçe	Hicran Hanım HALAÇ	Doç. Dr.	İpek DEMİR						Hamamlar	IV. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyum

KAYNAKÇA

Aday, E. (2013). Kütahya İli Türbe ve Yatırları Etrafında Oluşan İnanç ve Uygulamalar. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Doktora Tezi, Balıkesir.

Avcı, F. (2012). Kütahya İlinin Turizm Coğrafyası. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.

Kütahya Belediyesi (2019). Zanaat ve Halk Sanatları Şehri Kütahya 2019 Faaliyet Raporu. Kütahya Belediyesi, Kütahya.

Master Plan (2020). Kütahya İli Tabiat Turizmi Master Planı 2020-2023, Kütahya.

Pera Müzesi (2011). https://www.peramuzesi.org.tr/sergi/kutahya-cini-ve-seramikleri/79

Tekin, Ö. A., Turhan, E. A., Pamukçu, H. ve Turhan, A. (2020). COVID-19 sürecinde Türkiye'de iç turizm talebi: Mevcut durum ve beklentiler. Müstakil Sanayici ve İş adamları Derneği (MÜSİAD)- Uluslararası Helal Turizm Derneği (IHATO), Antalya.

Yeldemez, Z., Özer, M. ve Kökten, S. (2019)Kütahya'nın Mutfak Kültürü. Kütahya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kütahya.

Yeldemez, Z., Çakır, M., ve Soylu, U. (2019). Termal Turizmde Kütahya, Kütahya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kütahya.

Zafer Kalkınma Ajansı (2015). Kütahya Yerel Ekonomik Gelişme Programı Turizm, Sanayi ve Ulaşım, Zafer Kalkınma Ajansı, Kütahya.

Zafer Kalkınma Ajansı (2017). Kütahya Kent Rehberi, Zafer Kalkınma Ajansı, Kütahya.

Zafer Kalkınma Ajansı (2018). Kütahya'ya Değer Katanlar, Zafer Kalkınma Ajansı, Kütahya.

URL-1: Kütahya'da Termal Turizm, http://www.kutahya.gov.tr/kutahyada-termal-turizm-yeni, Kütahya Valiliği, Erişim Tarihi: 17.10.2021

URL-1: Pandemi Sonrası Değişen Lüks Seyahat Trendleri, https://jabiroo.com.tr/pandemi-sonrasi-degisen-luks-seyahat-trendleri-35140/blog/gezi, Erişim Tarihi: 24.10.2021.

URL-2: Pandemi Sonrasında Geleceğin Seyahat Trendleri Neler Olacak? https://kolektifhouse.co/komag/pandemi-sonrasinda-gelecegin-seyahat-trendleri-neler-olacak/ , Erişim Tarihi: 24.10.2021.

URL-3: 2021 seyahat trendleri, https://www.enuygun.com/bilgi/2021-seyahat-trendleri , Erişim Tarihi: 24.10.2021.

EK 1: GÖRÜŞME FORMU

AD SOYAD:
YAŞ:
MESLEK:
UNVAN:
ÇALIŞILAN KURUM:
MEMLEKET:
Kütahya( ) Diğer……
KÜTAHYA'DA İKAMET SÜRESİ:
İLETİŞİM BİLGİLERİ: (MAİL, CEP, ADRES)

- Kütahya bir turizm kenti midir? Cevap hayırsa turizm kenti olma potansiyeli ile ilgili görüşleriniz nelerdir?
- Kütahya'da turizmin geliştirilebilmesi için öncelikle neler yapılmalıdır?
- Sizin Kütahya turizmi ile ilgili yaptığınız ya da yer aldığınız bir çalışma var mı?
- Kütahya'da geçmişte gerçekleştirilen turizm etkinlikleri nelerdir? Sizin en çok beğendiğiniz etkinlik hangisidir?
- Kütahya sizce hangi turizm türü ile ön planda olmalıdır? Neden?
- Kütahya turizm planlamasında sizce mutlaka dikkat edilmesi gereken öncelikler nelerdir?
- Kütahya'nın 5 yıllık turizm planı yapılsa neler görmek isterdiniz?
- Kütahya'da bir tur planlaması yapılsa 1 günlük bir turda mutlaka nerelerin olması gerekir?
- Konaklamalı turlarda güzergah nasıl çizilmeli?
- Kütahya'da ulusal ölçekte her yıl düzenlenmesini isteyebileceğiniz önem sırasına göre 3 festival sıralar mısınız?
- Kütahya'da uluslararası ölçekte her yıl düzenlenmesini isteyebileceğiniz önem sırasına göre 3 festival sıralar mısınız?
- Kütahya'da turizm öncelikle tanıtımında nelerin yapılması gerekir?
- Kütahya'da turizmin gelişmesi için öncelikle nelerin değişmesi gerekli?
- Kütahya'yı farklı kılan özellikleri nelerdir?